

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření vybraných obcí v Mikroregionu obcí povodí Stonávky
Financial Management of the Selected Municipalities in the Stonávka Basin
Microregion

Student: Lenka Šotkovská
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2016

Zadání bakalářské práce

Student: **Lenka Šotkovská**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Hospodaření vybraných obcí v Mikroregionu obcí povodí Stonávky**
Financial Management of the Selected Municipalities in the Stonávka Basin Microregion

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika a hospodaření obcí v ČR
3. Analýza příjmů a výdajů vybraných obcí z Mikroregionu obcí povodí Stonávky
4. Zhodnocení příjmů a výdajů obce Střítež a Třanovice v letech 2010-2014
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2015*. Praha: Acha obec účtuje, 2015. 249 s. ISBN 978-80-9054420-2-0.

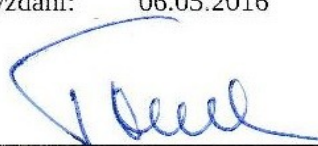
KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014. 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila přitom jen uvedenou literaturu, která je řádně citována v seznamu použité literatury.

.....
Lenka Šotkovská

V Ostravě dne 6. 5. 2016

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	CHARAKTERISTIKA A HOSPODAŘENÍ OBCÍ V ČR	5
2.1	Postavení obcí a jejich působnost	5
2.1.1	Druhy obcí	6
2.1.2	Orgány obcí a jejich činnost	8
2.2	Územní rozpočet	12
2.2.1	Rozpočtový proces	13
2.2.2	Rozpočtové zásady	14
2.2.3	Rozpočtová skladba	14
2.2.4	Příjmy rozpočtů obcí	17
2.2.5	Výdaje rozpočtů obcí	19
3	ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ VYBRANÝCH OBCÍ Z MIKROREGIONU OBCÍ POVODÍ STONÁVKY	21
3.1	Spolupráce mezi obcemi	21
3.1.1	Dobrovolný svazek obcí	21
3.2	Mikroregion obcí povodí Stonávky	23
3.2.1	Vybavenost obcí v Mikroregionu obcí povodí Stonávky	25
3.3	Základní charakteristika a poloha obcí Střítež a Třanovice	29
3.3.1	Historie obcí	30
3.3.2	Současnost obcí	31
3.3.3	Správa obcí	33
3.4	Hospodaření obcí Střítež a Třanovice	34
3.4.1	Analýza příjmů obcí	38
3.4.2	Analýza výdajů obcí	41
4	ZHODNOCENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBCE STŘÍTEŽ A TŘANOVICE V LETECH 2010–2014	46
4.1	Příjmy obcí Střítež a Třanovice	46
4.1.1	Rozbor daňových příjmů	46
4.2	Výdaje obcí Střítež a Třanovice	49
4.2.1	Rozbor běžných výdajů	50
4.2.2	Rozbor výdajů na služby pro obyvatelstvo	53
4.3	Návrhy na zlepšení hospodaření	56
4.3.1	Opatření na straně příjmů	56
4.3.2	Opatření na straně výdajů	59
5	ZÁVĚR	61

Seznam použité literatury	64
Seznam zkratek	68

1 ÚVOD

Každý demokratický stát si vytváří svůj vlastní právní systém a soustavu orgánů státní moci. V podmínkách České republiky (dále jen ČR) jsou orgány veřejné správy členěny na státní správu a územní samosprávu. Územní samospráva je zakotvena v sedmé hlavě Ústavy a je členěna na obce – základní územní samosprávné celky a kraje – vyšší územní samosprávné celky. Obce a kraje hospodaří v rámci územního rozpočtu, který spadá do soustavy veřejných rozpočtů. Bakalářská práce je zaměřena pouze na nižší územní samosprávné celky.

Obce jsou velmi podstatným a zároveň nejnižším článkem územní samosprávy. Je jich velké množství a jsou velmi různorodé. Liší se v množství peněžních prostředků, množství majetku, kterým disponují, rozsahu kvality služeb, které poskytují svým občanům. Obce se zpravidla sdružují na základě splnění určitého cíle. Jejich snahou je zlepšení životních podmínek svým občanům, zkvalitnění poskytovaných služeb či úplně nové realizační záměry.

Bakalářská práce pod názvem Hospodaření vybraných obcí v Mikroregionu obcí povodí Stonávky bude zaměřena na dvě vybrané obce tvořící součást příslušného Mikroregionu v Moravskoslezském kraji. Budou vybrány a zhodnoceny obce Střítež a Třanovice v letech 2010–2014. S přibližně stejným počtem obyvatel budou tyto dvě obce nejvhodnějšími ke komparaci ze všech obcí tvořící Mikroregion. Počet obyvatel v obcích Střítež a Třanovice se pohybuje na hranici 1 000 osob.

Hlavním cílem bakalářské práce bude popsat a zhodnotit vývoj hospodaření obcí Střítež a Třanovice v Mikroregionu obcí povodí Stonávky v letech 2010–2014. **Dílčím cílem** práce bude zhodnotit občanskou vybavenost všech obcí v rámci Mikroregionu obcí povodí Stonávky.

V práci budou popsány a porovnány rozdíly v příjmech a výdajích mezi obcemi Střítež a Třanovice. Příjmy a výdaje budou analyzovány na úrovni druhového hlediska třídění rozpočtové skladby. V návaznosti na vybavenost obcí bude na výdaje nahlíženo také z odvětvového hlediska třídění rozpočtové skladby.

Pro vypracování této práce bude použita kombinace obecně teoretických metod komparace, horizontální a vertikální analýzy, syntézy, abstrakce a dedukce. Metoda komparace bude výchozí metodou k naplnění hlavního i dílčího cíle. Pro hospodaření vybraných měst bude aplikována metoda horizontální analýzy spočívající ve výpočtu

tempa růstu příjmů a výdajů mezi jednotlivými sledovanými obdobími. Metoda vertikální analýzy bude použita při analyzování těchto příjmů a výdajů dle druhového hlediska třídění rozpočtové skladby, v rámci podílů na celkových příjmech a výdajích obcí. Metodu analýzy bude v rámci hospodaření doplňovat metoda syntézy a abstrakce. Metoda syntézy bude také aplikována v závěrečné části práce. Metoda dedukce bude využita v rámci druhé kapitoly ke zdůvodnění výběru obcí Střítež a Třanovice, které budou sloužit jako výchozí obce k vypracování bakalářské práce. Ve čtvrté kapitole v rámci návrhů na zlepšení hospodaření bude použita metoda indukce a dedukce.

Bakalářská práce bude rozčleněna do pěti kapitol včetně první úvodní kapitoly a poslední kapitoly závěrečné. Práce bude zároveň rozčleněna na teoretickou a praktickou část.

V úvodu teoretické části bude vymezena charakteristika a postavení obcí v rámci ČR, kde budou také popsány orgány obcí a jejich činnost. Dále bude praktická část věnována v rámci hospodaření obcí utvářením jejich rozpočtu. Formou dobrovolných svazků obcí bude také nastíněna možná spolupráce mezi obcemi.

Praktická část bude v rámci třetí kapitoly nejdříve věnována charakteristice Mikroregionu obcí povodí Stonávky. V rámci deseti obcí tvořících Mikroregion bude zhodnocena jejich občanská vybavenost a množství nabízených služeb. Práce bude v další části zaměřena na vybrané obce Střítež a Třanovice, které budou popsány jak z historického hlediska, tak i ze současnosti. Další část této kapitoly bude věnována hospodaření vybraných obcí, analýze příjmů a výdajů z druhového a odvětvového hlediska třídění rozpočtové skladby. Ve čtvrté kapitole budou podrobně zhodnoceny nejvýznamnější kategorie příjmů a výdajů. Obcím budou také navrženy možnosti zlepšení hospodaření. Pro lepší objektivnost a srovnání budou jednotlivé příjmy a výdaje ve čtvrté kapitole zprůměrovány za léta 2010–2014 a přepočteny na obyvatele.

Práce bude vycházet, především ve své teoretické části, z odborné knižní literatury a legislativy. Bakalářská práce se opírá o platnou legislativu k 1. 4. 2016 vážící se k problematice postavení obcí v ČR a jejich hospodaření. Pro praktickou část budou využívána především data z Integrovaného informačního systému státní pokladny (dále jen IISPP) MONITOR Ministerstva financí a údaje z interních dokumentů obcí Střítež a Třanovice.

2 CHARAKTERISTIKA A HOSPODAŘENÍ OBCÍ V ČR

Tato kapitola bude věnována charakteristice a postavení obcí v podmínkách České republiky. Budou popsány jednotlivé orgány obcí a jejich činnosti. Dále bude objasněn v rámci územního rozpočtu rozpočtový proces, jeho jednotlivé etapy a zásady. Závěr této části bude věnován rozpočtové skladbě a jednotlivým hlediskům třídění. Rozčleněny budou také příjmy a výdaje obcí podle druhového hlediska třídění rozpočtové skladby.

2.1 Postavení obcí a jejich působnost

K efektivnímu výkonu státní správy je v rámci fiskálního federalismu zapotřebí přenesení práv a povinností nižším územním celkům. Na výsledku fiskálního uspořádání se podílí politické, ekonomické či geografické faktory.

Obce jsou nepřímým vykonavatelem státní správy, jimž je moc zákonně delegována. Jejich moc je omezená určitým katastrálním územím v dané části státu. Stát může zpravidla zasahovat do činnosti obcí, jen pokud je to stanoveno v příslušné legislativě.¹

*„Obec je základním článkem (subjektem) územní samosprávy – základní územní samosprávný celek.“*² V současnosti mají obce v ČR stále významnější roli. Je to způsobeno decentralizací kompetencí a odpovědnosti, kterou svým obyvatelům obec zabezpečuje z výdajů svého rozpočtu různými druhy veřejných statků. S těmito finančními prostředky se obec snaží přinést co nejvyšší užitek občanům, ale zároveň musí s finančními prostředky hospodárně nakládat. Obec je vymezená zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o obcích). Obec má právní subjektivitu, vystupuje svým vlastním jménem a nese odpovědnost za svá rozhodnutí.

Je charakterizována třemi znaky, mezi které patří:

- území – obec je hranicí vymezený územní celek.
- občané – s trvalým pobytem v ČR nebo občané, o kterých obec rozhodne na základě čestného občanství. Na území obce působí také právnické osoby a podnikatelé, kteří mají sídlo či provozovnu na území obce. Mezi další právnické či fyzické osoby přicházející do kontaktu s obcí patří také osoby, které sice v obci nežijí, ale vlastní nemovitost na území obce.

¹ MUSGRAVE, Richard A. and Peggy B. MUSGRAVE. *Public finance in theory and practice*, s. 416, 417

² PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*, s. 340

- působnost – obec plní samostatnou a přenesenou působnost. Významná je samostatná působnost prováděná v hranicích obce.

V samostatné působnosti má obec stanovené pravomoci zákonem a má pravomoc se samostatně rozhodovat ve věcech územní samosprávy prostřednictvím volených orgánů obce tzn. voleného zastupitelstva obce, které svým rozhodnutím svěřuje realizaci výkonným orgánům na obecním úřadu. Zákon o obcích také umožňuje, aby rozhodovací pravomoc byla svěřena do rukou rady obce. V ČR převažují především malé obce. Problém nastává v zajišťování jejich samostatné působnosti především v oblasti zajišťování lokálních veřejných statků, protože obce zpravidla nemají ve svém rozpočtu dostatek finančních prostředků. V přenesené působnosti jsou výkonné orgány obcí podřízeny orgánům státní správy a krajskému úřadu. Orgány státní správy a krajský úřad rovněž provádí dohled nad orgány obce. Přenesenou působnost vykonává obecní úřad v rozsahu vymezeném zákonem o obcích, případně v dalších zákonech. Obec v přenesené působnosti vydává nařízení obce. Oddělit financování samostatné a přenesené působnosti je v praxi velmi náročné.

Rozsah přenesené působnosti je u obcí různý. Podle rozsahu přenesené působnosti rozlišujeme:

- obce s matričním úřadem;
- obce se stavebním úřadem;
- obce s pověřeným obecním úřadem;
- obce s rozšířenou působností.

V této kategorii se nepřihlíží k zvláštnímu postavení hlavního města Prahy a statutárních měst.

2.1.1 Druhy obcí

Obec je veřejnou korporací, která se rozkládá na jednom či více katastrálních územích. V ČR je každá obec začleněna do územního obvodu vyššího územního samosprávného celku z hlediska jejího území a do správního obvodu okresu.

V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích jsou rozlišeny základní druhy obcí:

- obce, které nejsou městy.
- města, jestliže splňují podmínku 3 000 obyvatel, a pokud tak zároveň na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny. Města, která získala před

17. 5. 1954 statut města, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny, který rovněž určí den, kdy se obec stává městem.

- městyse, pokud tak stanoví na návrh obce předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obce, které toto označení byly oprávněny používat před 17. 5. 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny, který zároveň určí den, od kterého se obec stává městysem.
- statutární města, jejichž území se po schválení zastupitelstva měst může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními samosprávnými orgány. Přijetím obecně závazné vyhlášky se toto rozdělení schvaluje. V současnosti máme 26 statutárních měst, z nichž většina je sídlem krajských úřadů. Statutárními městy jsou Brno, České Budějovice, Havířov, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha, Ústí nad Labem, Zlín, Jihlava, Kladno, Most, Karviná, Mladá Boleslav, Teplice, Děčín, Frýdek-Místek, Chomutov, Přerov. Od března 2012 mezi statutární města řadíme také Jablonec nad Nisou a Prostějov.
- Hlavní město Praha členěné na městské části.³

Velikostní struktura obcí ČR, Moravskoslezského kraje a Mikroregionu obcí povodí Stonávky je zobrazena v tab. 2.1.

Tabulka 2.1 Velikostní struktura obcí k 1. 1. 2014

Počet obyvatel	ČR		Moravskoslezský kraj		Mikroregion obcí povodí Stonávky	
	Počet obcí	Podíl v %	Počet obcí	Podíl v %	Počet obcí	Podíl v %
do 199	1 455	23,27	13	4,33	0	0,00
200–499	2 001	32,00	58	19,33	2	20,00
500–999	1 369	21,89	76	25,33	3	30,00
1 000–1 999	745	11,91	76	25,33	5	50,00
2 000–4 999	412	6,59	43	14,33	0	0,00
5 000–9 999	140	2,24	19	6,33	0	0,00
10 000–19 999	68	1,09	3	1,00	0	0,00
20 000–49 999	43	0,69	7	2,33	0	0,00
50 000–99 999	15	0,24	4	1,33	0	0,00
nad 100 000	5	0,08	1	0,33	0	0,00
Celkem	6 253	100,00	300	100,00	10	100,00

Zdroj: Malý lexikon obcí ČR a Počet obyvatel v obcích. ČSÚ ČR, 2014 a vlastní výpočty.

³ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*, s. 134, 135

V ČR je k 1. 1. 2014 zaznamenáno 6 253 obcí. Nejvíce obcí má počet obyvatel v rozmezí od 200 do 499. Nejméně je naopak obcí s počtem obyvatel nad 100 000. V rámci Moravskoslezského kraje je evidováno 300 obcí. Nejvíce obcí je v rozmezí od 500 do 999 obyvatel a rovněž od 1 000 do 1 999 obyvatel. Počet obyvatel nad 100 000 má v rámci kraje pouze statutární město Ostrava. Mikroregion obcí povodí Stonávky se nachází na území Moravskoslezského kraje a je tvořen deseti obcemi. Nejvíce obcí v rámci Mikroregionu spadá rovněž do kategorie od 1 000 do 1 999 obyvatel. Velikostní struktura obcí se v posledních dvaceti letech příliš nezměnila.

S přibližně 10,5 mil. obyvatel ČR spadá průměrný počet obyvatel jedné obce do kategorie 1 000 až 1 999 obyvatel. V rámci Moravskoslezského kraje a Mikroregionu obcí povodí Stonávky se rovněž kategorie 1 000 až 1 999 obyvatel podílí nejvyšším procentuálním zastoupením. Na základě těchto skutečností byly vybrány z této kategorie dvě obce, které se nachází v Moravskoslezském kraji a jsou zároveň součástí již zmíněného Mikroregionu. Konkrétně se jedná o obce Střítež a Třanovice, v rámci kterých bude řešena problematika hospodaření.

Vyjma 26 statutárních měst ČR, jejichž počet obyvatel přesahuje hranici 3,5 mil., má průměrná obec v ČR lehce přes 1 000 obyvatel. Mezi průměrné obce patří i obce Střítež a Třanovice, kde se počet obyvatel rovněž pohybuje kolem hranice 1 000 osob.

2.1.2 Orgány obcí a jejich činnost

Orgány a jejich činnost vymezuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Mezi orgány obce patří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce, mezi které řadíme výbory a komise. Rozhodování orgánů obce se řídí pravidlem většiny.

Zastupitelstvo obce a rada obce

Zastupitelstvo obce je kolektivní volený orgán, který rozhoduje v samostatné i přenesené působnosti. Hlavní rozhodovací pravomoci má ale v samostatné působnosti. Zastupitelstvo obce je voleno na čtyřleté volební období. Zpravidla jsou jimi zástupci politických stran v obci, ale mohou je tvořit také nezávislí členové, tzn. nemusí být zástupci politických stran. Jednání zastupitelstva se řídí schváleným jednacím řádem a jsou veřejná. Občané se tedy mohou na jednání zastupitelstva přijít podívat. Zastupitelé obce se musí scházet minimálně čtyřikrát ročně. Zvolení členové zastupitelstva volí ze svých řad starostu, místostarostu (místostarosty) a členy rady obce. Členové zastupitelstva obce vykonávají funkci veřejnou. Počet členů zastupitelstva je stanoven v zákoně o obcích, přičemž se také přihlíží k počtu obyvatel

k prvnímu dni měsíce ledna, v němž se konají volby, a velikosti územního obvodu obce. Na úřední desce se oznámí počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen v příslušném období, nejpozději však do dvou dnů od jeho stanovení.⁴ Počet členů zastupitelstva obce podle počtu obyvatel je zobrazen v tab. 2.2.

Tabulka 2.2 Počet členů zastupitelstva obce podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva obce
do 500	5–15
501–3 000	7–15
3 001–10 000	11–25
10 001–50 000	15–35
50 001–150 000	25–45
nad 150 000	35–55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Počet členů zastupitelstva je odlišný v městských částech statutárních měst s počtem obyvatel nad 30 000.⁵

Zastupitelstvo rozhoduje o veřejných záležitostech a o hospodaření s rozpočtovými prostředky, má tedy poměrně velké pravomoci, ale i odpovědnost. V mezích zákona může některé pravomoci přenést na radu obce. V rámci samostatné působnosti zastupitelstvo obce rozhoduje a schvaluje program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulý kalendářní rok, dále schvaluje rozpočtový výhled obce a rozpočtová opatření. Schvaluje také výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu, smlouvy o poskytnutí dotace nebo také emisi komunálních obligací. Povoluje založení, zřízení nebo zánik organizačních složek obce a založení obchodních společností, u kterých bude obec zakladatelem nebo spoluzakladatelem. Rozhoduje o nabytí a převodu nemovitostí, o převodu bytů a nebytových prostor, o bezúplatném převodu movitých věcí, bezúplatném postoupení pohledávek nebo o prominutí pohledávek.

V přenesené působnosti zastupitelstvo obce schvaluje územně plánovací dokumentaci.

Rada obce je výkonný orgán obce. Rada obce podléhá zastupitelstvu obce v rámci samostatné působnosti. V přenesené působnosti rozhoduje, jen pokud to stanoví zákon. Jednání rady obce nejsou veřejná a její členové se schází podle potřeby. Počet členů rady je lichý, přičemž počet těchto členů je v rozmezí od pěti do jedenácti členů a nesmí

⁴ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*, s. 139, 140

⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 68

přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Pokud má zastupitelstvo méně než 15 členů, rada obce se nevolí, a pokud zákon nestanoví jinak, její pravomoc vykonává starosta.⁶

Radu obce tvoří starosta, který je v jejím čele, jeho zástupci jsou místostarostové a další členové rady z řad členů zastupitelstva. Ve velkých městech a v Praze pak radu tvoří primátor, náměstci primátora a ostatní členové.

Činnost rady obce spočívá v přípravě materiálů pro jednání zastupitelstva. Rada rovněž zabezpečuje plnění usnesení zastupitelstva, zabezpečuje hospodaření obce a provádí rozpočtová opatření podle usnesení zastupitelstva.

Mimo jiné také řídí organizační složky a další organizace, které obec zřídila s výjimkou obecní policie. Ukládá pokuty a schvaluje obecnímu úřadu organizační řád. Má pravomoc zřizovat a rušit komise nebo také zřizovat potřebné výkonné orgány obecního úřadu, schvalovat organizační řád či v rámci samostatné působnosti kontrolovat uskutečňování úkolů obecního úřadu.⁷

Starosta obce a obecní úřad

Představitelem obce je starosta, který obec zastupuje navenek. V případě nepřítomnosti je zástupcem starosty místostarosta, případně místostarostové. Starosta i místostarosta musí být občané ČR. Jsou voleni zastupitelstvem obce z řad svých členů a musí se zastupitelstvu zodpovídat za výkon své funkce.

Starosta je odpovědný veřejnosti za informovanost o činnosti obce, odpovídá rovněž za včasné objednání a provedení přezkoumání hospodaření obce. Se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu, pokud byla tato funkce v obci zřízena. Není-li zřízena funkce tajemníka, plní funkci tajemníka starosta. Starosta svolává zastupitelstvo obce, svolává a řídí schůze rady obce a spolu s pověřeným členem rady podepisuje usnesení rady.

V čele obecního úřadu je starosta, který obecní úřad řídí. Mezi další členy obecního úřadu můžeme zařadit místostarostu (místostarosty), zaměstnance obecního úřadu a tajemníka, pokud byla tato funkce v obci zřízena. Pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu může rada obce zřídit odbory a oddělení. Obecní úřad plní samostatnou a přenesenou působnost. V samostatné působnosti napomáhá výborům a komisím

⁶ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*, s. 139, 140

⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 354, 355

v jejich činnosti a plní úkoly, které mu ukládá zastupitelstvo obce nebo rada obce. Funkci obecního úřadu ve městech plní městský úřad. Ve statutárních městech magistrát, úřady městských obvodů a městských částí.

Funkce tajemníka obecního úřadu se musí zřizovat v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností, avšak i v ostatních obcích může být tato funkce zřízena. Pokud funkce tajemníka není zřízena, vykonává náplň funkce tajemníka starosta. Tajemník je pracovníkem v zaměstnaneckém poměru, zodpovídá za plnění úkolů obecního úřadu jak v samostatné, tak přenesené působnosti s výjimkou záležitostí, které jsou svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce.

Tajemník se účastní zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce, v nichž má poradní hlas. Plní úkoly, které mu ukládá starosta, zastupitelstvo obce nebo rada obce. Tajemník vydává spisový řád, skartační řád, pracovní řád obecního úřadu a další vnitřní směrnice obecního úřadu, pokud je nevydává rada obce. Podle zvláštních právních předpisů tajemník určí platy zaměstnancům obecního úřadu.

Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Výbory jsou kontrolní a iniciativní orgány zastupitelstva obce, jsou zastupitelstvu odpovědny ze své činnosti a plní jim přiřazené úkoly. O počtu výborů v obci rozhodne zastupitelstvo obce, ale vždy musí podle zákona zakládat finanční výbor, kontrolní výbor a výbor pro národnosti menšiny, pokud podle posledního sčítání lidu žije na území obce alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné národnosti než české. Počet členů výboru musí být vždy lichý. Výbor nemá přímo určeno, jak často se jeho členové schází, zpravidla se schází dle své potřeby. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce s výjimkou předsedy osadního výboru. Předseda vyhotovuje a podepisuje usnesení výboru.

Finanční výbor kontroluje hospodaření s majetkem obce včetně finančních prostředků v rámci hospodaření obce. Rovněž plní i úkoly přidělené zastupitelstvem obce. Kontrolní výbor kontroluje dodržování právních předpisů a plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Tyto výbory musí mít minimálně tři členy. Jejich členy nemohou být starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník ani jiní členové zabývající se hospodařením obce.

V obci může být zřízen také osadní výbor, kulturní výbor, výbor pro životní prostředí a další.

Komise jsou poradní a iniciativní orgány rady obce, v rámci samostatné působnosti mohou předkládat náměty a návrhy. V přenesené působnosti jsou výkonnými orgány na svěřeném úseku činnosti a na tomto úseku jsou odpovědny starostovi. Předseda komise musí mít v tomto případě zvláštní odbornou způsobilost. Za činnosti poradních orgánů lze považovat i veřejné schůze občanů, které seznamují občany se záměry obce, činností a hospodařením. Veřejné schůze rovněž umožňují zjistit názory občanů. Tímto je získána zpětná vazba, která může umožnit např. zlepšování hospodaření obce.⁸

2.2 Územní rozpočet

Ve vyspělých zemích svými aktivitami ovlivňuje území z určité části růst ekonomického potencialu daného území. Důležitým finančním nástrojem realizace státní politiky se stává rozpočet. Celková agregátní poptávka je tedy navyšována poptávkou obcí a regionů.⁹ V podmínkách unitárního státu je územní rozpočet (rozpočet obce, regionu) nejdůležitější součástí finančního systému na úrovni územní samosprávy v daném rozpočtovém období. Územní rozpočet by měl zabezpečovat statky místní povahy.¹⁰ Rozpočtové období v ČR trvá jeden rok a kryje se s kalendářním rokem. Rozpočtové období na úrovni územní samosprávy je shodné s rozpočtovým obdobím celé rozpočtové soustavy.

Územní rozpočet je decentralizovaný peněžní fond, který je tvořen na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence. Z účetního hlediska se jedná o bilanci příjmů a výdajů obce v daném roce. Územní rozpočet je důležitým rozpočtovým plánem, podle něhož se v rozpočtovém období hospodaří, jsou v něm zachyceny všechny finanční operace. Je rovněž nástrojem realizace koncepce regionální politiky na úrovni územní samosprávy, nástrojem financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru.¹¹

Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočtový výhled je nástroj střednědobého finančního plánování územního samosprávného celku (dále jen ÚSC) pro rozvoj jeho hospodaření. Sestavuje se zpravidla na dva až pět let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet a sestavuje se rovněž na základě přijatých závazků a uzavřených smluvních vztahů. Rozpočtový výhled obsahuje

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 103, 104, 109, 110, 117, 118, 119, 120, 122

⁹ ULBRICH H., Holey. *Public finance in theory and practice*, s. 125

¹⁰ MUSGRAVE, Richard A. and Peggy B. MUSGRAVE. *Public finance in theory and practice*, s. 428

¹¹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*, s. 214

základní údaje o příjmech a výdajích. Především jsou to údaje o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný $P = V$, ale v určitých případech může být schválen také jako přebytkový $P > V$ nebo schodkový $P < V$. Rozpočet může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku budou využity až v letech následujících, nebo pokud jsou příjmy určeny ke splácení jistiny úvěrů. Jako schodkový může být rozpočet schválen jen v případě, že bude schodek uhrazen finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů ÚSC. Kladný zůstatek hospodaření běžného roku se převádí do dalšího roku a slouží ke krytí rozpočtových výdajů anebo se převádí do peněžních fondů. Schodek se hradí z finančních prostředků minulých let anebo je určen ke krytí návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech.¹²

Územní rozpočet plní funkci alokační, redistribuční a stabilizační. Na úrovni územní samosprávy je rozhodující alokační funkce. Pomocí finančních prostředků v územním rozpočtu se zabezpečují veřejné statky. Redistribuční funkce je na úrovni územní samosprávy omezena především ve vztahu k sociálně slabším občanům. Na území samosprávy se totiž využívají zpravidla pouze sociální výpomoci. Stabilizační funkce je rovněž omezena.¹³ Významnou funkcí územního rozpočtu je rovněž funkce kontrolní. Tato funkce je v souladu s rozpočtem, který schválilo zastupitelstvo, a skutečným plněním a čerpáním rozpočtu. Tím je zajištěno vynakládání disponibilních prostředků na předem schválený účel.¹⁴

2.2.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je představován činnostmi volených a výkonných orgánů obce. Rozpočtový proces je spojen ze sestavení návrhu územního rozpočtu, schválení a realizace územního návrhu během rozpočtového období, průběžné a následné kontroly a plnění územního rozpočtu a sestavení a schválení závěrečné bilance hospodaření.

¹² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 3, 4

¹³ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 214

¹⁴ SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*, s. 12

Etapy rozpočtového procesu

Etapy rozpočtového procesu trvají dobu delší než jeden rok, zahrnují dobu od jednoho a půl roku do dvou let. Mezi jednotlivé etapy patří:

- sestavení návrhu územního rozpočtu výkonným orgánem;
- projednání návrhu územního rozpočtu a jeho schválení voleným orgánem;
- plnění územního rozpočtu, za které zodpovídají výkonné orgány;
- průběžná kontrola plnění výkonnými, poradními a volenými orgány subjektu územní samosprávy;
- sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění územního rozpočtu za uplynulé rozpočtové období a projednání a kontrola, které provádí volené a poradní orgány.

V průběhu rozpočtového procesu se musí dodržovat rozpočtové zásady.¹⁵

2.2.2 Rozpočtové zásady

Územní rozpočet se musí **sestavovat každoročně** a schvalovat ho musí subjekty územní samosprávy. Pokud není před začátkem rozpočtového období územní rozpočet schválen, hospodaří se na základě rozpočtového provizoria, a to až do doby schválení územního rozpočtu. Na základě rozpočtového provizoria se hospodaří nejčastěji podle předchozího rozpočtového období nebo podle plánovaného rozpočtu. V ČR je hospodaření územního rozpočtu a hospodaření dle rozpočtového provizoria v pravomoci zastupitelstva obce nebo kraje, které se řídí rozpočtovými pravidly. Územní rozpočet by měl být sestavován na **pravdivém a reálném** odhadu příjmů a výdajů rozpočtu, aby bylo možné splnit rozpočet bez výrazného odchýlení. Měl by pomoci závazné rozpočtové skladby zachycovat **úplnost, jednotnost, hospodárnost a efektivnost**. Územní rozpočet by měl být **dlouhodobě vyrovnaný a pod finanční kontrolou**. Důležitá je jeho **publikace** z důvodů poskytnutí informací občanům o hospodaření příslušné obce, regionu. Tyto zásady může ovlivnit řada neočekávaných faktorů, jako je například hospodářská krize.¹⁶

2.2.3 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba jednotně třídí příjmy a výdaje v celé soustavě veřejných rozpočtů. Zajišťuje jednotné, závazné, systematické a kompatibilní třídění. Rozpočtovou skladbu

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*, s. 212, 213

¹⁶ ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. *Rozpočtová skladba v roce 2011*, s. 200, 201

stanoví vyhláškou Ministerstvo financí. Orgány ÚSC a orgány svazku obcí projednávají schvalování rozpočtu tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, kterými se mají povinně řídit:

- výkonové orgány ÚSC a orgány svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu;
- právnické osoby zřízené či založené při svém hospodaření v působnosti ÚSC;
- právnické osoby zřízené v působnosti svazku obcí;
- další osoby, které mají být příjemci příspěvků nebo dotací z rozpočtu.

Příjmy a výdaje jsou tříděny z několika hledisek třídění. Mezi základní hlediska patří:

- odpovědnostní hledisko;
- druhové hledisko;
- odvětvové hledisko;
- konsolidační hledisko.

Odpovědnostní hledisko

Z odpovědnostního hlediska se třídí všechny příjmy a výdaje státního rozpočtu podle jednotlivých kapitol státního rozpočtu. Rozpočet má v současnosti 42 kapitol. Číslo kapitol jsou třímístná. Pro obce a kraje není povinné třídění z odpovědnostního hlediska. Příkladem odpovědnostního hlediska třídění je např.:

Kapitola 301 – Kancelář prezidenta republiky.

Druhové hledisko

Druhové hledisko třídění je považováno za základní systém třídění v rozpočtové skladbě. „*Týká se všech peněžních operací, které třídí peněžní operace do tří základních okruhů: příjmů, výdajů a tzv. financování.*“¹⁷ Příjmy se rozumí nenávratná inkasa, ve kterých však nejsou zahrnuta ta inkasa, kterými se přijímají vypůjčené finanční prostředky, např. půjčky, návratné výpomoci. Příjmy se dělí na přijaté dotace a vlastní příjmy, ve kterých jsou zahrnuty běžné a kapitálové příjmy. Lze je také začlenit do čtyř tříd:

- třída 1 – Daňové příjmy;
- třída 2 – Nedaňové příjmy;
- třída 3 – Kapitálové příjmy;
- třída 4 – Přijaté dotace.

¹⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, s. 111

Vlastní příjmy tedy tvoří třídy 1–3.

Výdaje představují nenávratné platby, poskytované návratné půjčky. Výdaje členíme na běžné a kapitálové a dále je členíme do těchto tříd:

- třída 5 – Běžné výdaje;
- třída 6 – Kapitálové výdaje.

Financování představuje přijetí finančních prostředků návratné povahy, které souvisí s likviditou. Rozděluje se na financování z tuzemska a ze zahraničí. Financování je zahrnuto v této třídě:

- třída 8 – Financování.¹⁸

Pro hodnocení vyrovnanosti rozpočtu se používá rovnice: Příjmy – výdaje = přebytek (+) nebo schodek (-) = (+) nebo (-) financování.¹⁹

Nejnižšími jednotkami třídění podle druhového hlediska jsou rozpočtové položky, které se dále seskupují do podseskupení rozpočtových položek. Podseskupení rozpočtových položek dále do seskupení rozpočtových položek, které se seskupují do rozpočtových tříd. Příkladem druhového hlediska třídění je následující rozdělení:

Třída 1 – Daňové příjmy, podseskupení položek 11 – Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, seskupení položek 112 – Daně z příjmu právnických osob, jednotlivé položky 1122 – Daň z příjmů právnických osob za obce.

Odvětvové hledisko

Odvětvové třídění třídí příjmy a výdaje podle jednotlivých odvětví. Z tohoto hlediska se třídí všechny výdaje a u územních rozpočtů jen vybrané nedaňové a kapitálové příjmy. Odvětvím se rozumí druh činnosti, ze které plynou příjmy nebo na které jsou vynakládány výdaje. Odvětvové hledisko třídění rozdělujeme do šesti skupin s podrobnějším členěním uvnitř těchto skupin:

- Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství;
- Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství;
- Služby pro obyvatelstvo;
- Sociální věci a politika zaměstnanosti;
- Bezpečnost státu a právní ochrana;

¹⁸ SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2015*, s. 49, 50, 53, 55, 58, 246

¹⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*, s. 413

- Všeobecná veřejná správa a služby.

Nejnižšími jednotkami třídění jsou rozpočtové paragrafy, které se seskupují do rozpočtových pododdílů. Pododdíly se dále seskupují do rozpočtových oddílů a oddíly do rozpočtových skupin. Ukázkou odvětvového hlediska třídění je např.:

Skupina 1 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, oddíl 10 – Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, pododdíl 103 – Lesní hospodářství, paragraf 1031 – Pěstební činnost.

Konsolidační hledisko

Z konsolidačního hlediska se třídí výdaje, které jsou vynakládány v rámci soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů. Prvky v rozpočtové skladbě v konsolidačním třídění jsou tzv. záznamové jednotky. Konsolidací rozpočtů se nemění jejich výsledná bilance, ale mění se jejich objem. Na straně příjmové a na straně výdajové se snižuje o stejnou částku, která je představována realizovanými vícenásobnými operacemi vznikajícími při evidenci hospodaření. Konsolidace vylučuje duplicitní operace na základě interních transferů mezi fondy a korekcí příjmu na jedné straně a korekcí výdajů na druhé straně.²⁰

2.2.4 Příjmy rozpočtů obcí

Příjmy rozpočtů obcí budou v následující podkapitole popsány dle druhového hlediska třídění rozpočtové skladby. Druhové hledisko třídění je nejpoužívanější hlavně z důvodu přehlednosti rozdělování příjmů. Především bude kapitola věnována tzv. nenávratným příjmům.

Příjmy do obecního rozpočtu zahrnují celkové příjmy obcí, v nichž nejvíce jsou zastoupeny příjmy vybírány na nenávratném principu tzv. nenávratné příjmy. Tyto příjmy můžeme dále rozčlenit na příjmy vlastní a cizí. Podle druhového hlediska třídění rozpočtové skladby mezi vlastní příjmy řadíme příjmy daňové (třída 1), nedaňové (třída 2) a kapitálové (třída 3), příjmy cizího charakteru se rozumí přijaté dotace (třída 4). Mezi nenávratnými příjmy v rozpočtu figurují i příjmy návratné, a to ve formě půjček, bankovních úvěrů, leasingu, emisí cenných papírů atd. Návratné příjmy znázorňuje třída 8 – financování.

Daňové příjmy jsou v současnosti nejvýznamnějšími vlastními příjmy rozpočtu obcí a jsou tvořeny převážně daněmi (svěřenými či sdílenými), dále pak místními poplatky,

²⁰ SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2015*, s. 54, 55, 57, 238

poplatky v oblasti životního prostředí (dále jen ŽP) a správními poplatky. U svěřených daní spadá celý výnos z této daně do rozpočtu obce, ale u sdílených daní spadá do rozpočtu obce pouze určitá část z výnosu daně. Daňové příjmy tvoří více jak polovinu celkových příjmů obcí. Nebylo tomu ale tak vždy. Do roku 1992 tvořily daňové příjmy poměrně malou část na celkových příjmech obcí, protože neplynul do rozpočtů obcí tak vysoký příjem z majetkových daní a daní z příjmu. Teprve až od roku 1993 celý výnos daně z nemovitostí (dále jen DzN) spadá do rozpočtu obcí, avšak podíl této daně na celkových daňových příjmech obce není příliš vysoký. Příjemcem této daně je obec, na jejímž území se nemovitost nachází. DzN se skládá z daně z pozemků a ze staveb. Svěřenou daní je kromě uvedené daně z nemovitosti také daň z příjmu právnických osob (dále jen DPPO), pokud je poplatníkem daně příslušná obec.

Vyšší příjem do rozpočtu obcí představuje daň z příjmů a daň z přidané hodnoty (dále jen DPH), tyto daně patří mezi daně sdílené.²¹ Podíl z celostátního výběru DPH u obcí činí 20,83 %. U daně z příjmu jsou daně podrobně rozčleněny na daň z příjmu fyzických osob (dále jen DPFO) ze závislé činnosti, DPFO vybíraná srážkou, DPFO z podnikání a DPPO vyjma případu, kdy je poplatníkem této daně obec. Z těchto daní připadá obcím 23,58 %, kromě DPFO z podnikání, ze které se rozděluje obcím jen 60 % celostátního výnosu.²²

Místní poplatky jsou upraveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Mezi osm místních poplatků, které mohou obce vybírat, řadíme: poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek ze vstupného, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání, odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.²³ Správní poplatky jsou vymezeny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Jedná se o částku vybíranou úřadem na výkon

²¹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*, s. 443, 444, 448, 449, 458

²² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů, § 4

²³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 1

státní správy.²⁴ Poplatky v oblasti ŽP jsou povinné platby sloužící k ochraně v oblasti ovzduší, vod, horninového prostředí, půdního fondu a odpadového hospodářství.²⁵

V ČR jsou daňové příjmy obcí celostátně ukotveny v zákonech a přílišné ovlivňování těchto příjmů není v kompetenci jednotlivých obcí. Obce mohou zpravidla pouze ovlivnit velikost místních poplatků jejich množstvím a stanovením konkrétní sazby.²⁶

Nedaňové příjmy řadíme mezi vlastní příjmy, které ale již nepřispívají tak vysokým podílem do rozpočtů obcí. Nejvýznamnějšími nedaňovými příjmy jsou příjmy z vlastního podnikání, mezi které řadíme např. příjmy z pronájmu majetku. Dalšími příjmy nedaňového charakteru jsou užitelské poplatky, sankční příjmy, ostatní příjmy ve formě přijatých úroků z vkladů atd.²⁷

Kapitálové příjmy rovněž spadají mezi příjmy vlastní. Obec získává kapitálové příjmy nejčastěji prodejem majetku, který se nachází na jejím území. Prodej majetku přináší obci pouze jednorázový příjem do obecního rozpočtu. Podíl těchto příjmů na celkových příjmech je však často velmi malý, protože obce zpravidla nemají majetek, který by nevyužívaly a mohly jej tak prodat. Ke kapitálovým příjmům také řadíme příjem z prodeje finančního majetku ve vlastnictví obce.

Přijaté dotace patří mezi příjmy cizího charakteru, které tvoří po daňových příjmech druhou nejvýznamnější položku v rozpočtech obcí. Nejvíce dotací je obcím poskytováno ze státního rozpočtu, ovšem dotace mohou plynout i ze státních fondů či fondů EU. Dotace můžeme členit podle různých hledisek na investiční a neinvestiční dotace, účelové a neúčelové, podle nároku obcí na dotace pak také rozlišujeme nárokové dotace a nenárokové.

2.2.5 Výdaje rozpočtů obcí

Strukturu a výši celkových výdajů v obci ovlivňuje rozsah samostatné a přenesené působnosti v obci. Výdaji rozumíme všechny návratné a nenávratné platby z rozpočtu obcí. Mezi nenávratné výdaje podle druhového hlediska rozpočtové skladby řadíme běžné výdaje (třída 6) a kapitálové výdaje (třída 7). Návratné platby ve formě úvěrů a půjček, které obec poskytuje, zobrazuje rovněž jako u příjmů třída 8 – financování.²⁸

²⁴ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2

²⁵ Ministerstvo životního prostředí. *Poplatky*. [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/poplatky>.

²⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*, s. 456, 459

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, s. 182

²⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 446, 447, 506, 507

Běžné výdaje tvoří zpravidla největší část na celkových výdajích obce. Zajišťují provoz a chod obce, mezi tyto výdaje patří neinvestiční nákupy např. platy zaměstnanců a ostatních představitelů, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, nákup zboží a služeb. Dalšími běžnými výdaji jsou neinvestiční transfery a neinvestiční půjčky.

Kapitálové výdaje tvoří již zpravidla méně podstatnou částku v celkových výdajích obce a slouží k financování investic. Kapitálové výdaje jsou tvořeny investičními výdaji ve formě investičních nákupů a nákupů akcií, dále jsou zde zařazeny investiční transfery a investiční půjčky.²⁹

²⁹ ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. *Rozpočtová skladba v roce 2011*, s. 21, 22, 23

3 ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ VYBRANÝCH OBCÍ Z MIKROREGIONU OBCÍ POVODÍ STONÁVKY

V první části následující kapitoly bude v rámci spolupráce mezi obcemi charakterizován dobrovolný svazek obcí. Dále bude popsán Mikroregion obcí povodí Stonávky a v rámci něj bude zhodnocena občanská vybavenost všech obcí tvořících jeho součást. Ze zmiňovaného Mikroregionu byly vybrány obce Střítež a Třanovice, na kterých bude následně řešena problematika hospodaření. Díky přibližně stejnému počtu obyvatel jsou tyto obce nejvhodnější ke komparaci. Vybrané obce budou popsány jak z historického hlediska, tak z hlediska současnosti. Budou také nastíněny volené orgány obou obcí na léta 2014–2018. Druhá část kapitoly bude věnována hospodaření obcí Střítež a Třanovice v letech 2010–2014 a následně podrobnější analýze příjmů a výdajů těchto obcí v rámci sledovaného období. K analýze byly aplikovány vždy skutečné údaje z informačního systému IISSP MONITOR Ministerstva financí, které byly rovněž porovnávány s interními dokumenty obou obcí. Příjmy budou členěny podle druhového hlediska třídění rozpočtové skladby a výdaje navíc i dle odvětvového hlediska třídění.

3.1 Spolupráce mezi obcemi

Formy spolupráce obcí můžeme členit z různých hledisek, např. podle území či spolupracujících subjektů, a liší se také náplní aktivit, které vykonávají. Obce při výkonu samostatné působnosti mohou mezi sebou vzájemně spolupracovat. Spolupráce je tedy chápána jako snaha určitého množství subjektů o dosažení společného cíle. Pokud by chtěla obec dosáhnout stanoveného cíle sama, nemuselo by se jí to vždy vydařit, proto je tedy spolupráce mezi obcemi velmi podstatná.³⁰ Společně se snaží podporovat rozvoj území či řešit vybrané problémy obcí a měst.

Přesto, že je forem spolupráce mezi obcemi celá řada, v současnosti mezi nejrozšířenější formy spolupráce lokálního charakteru patří dobrovolné svazky obcí (dále jen DSO), a proto práce již dále nebude zaměřena na ostatní formy spolupráce. Teoretické formy spolupráce mezi obcemi jsou zachyceny v příloze č. 1.

3.1.1 Dobrovolný svazek obcí

Mezi nejčastější formy spolupráce v rámci DSO řadíme tzv. mikroregiony a euroregiony. Euroregiony jsou zaměřeny na aktivity přeshraničního charakteru a jsou významně podpořeny z evropských zdrojů. Mikroregiony jsou převážně zakládány

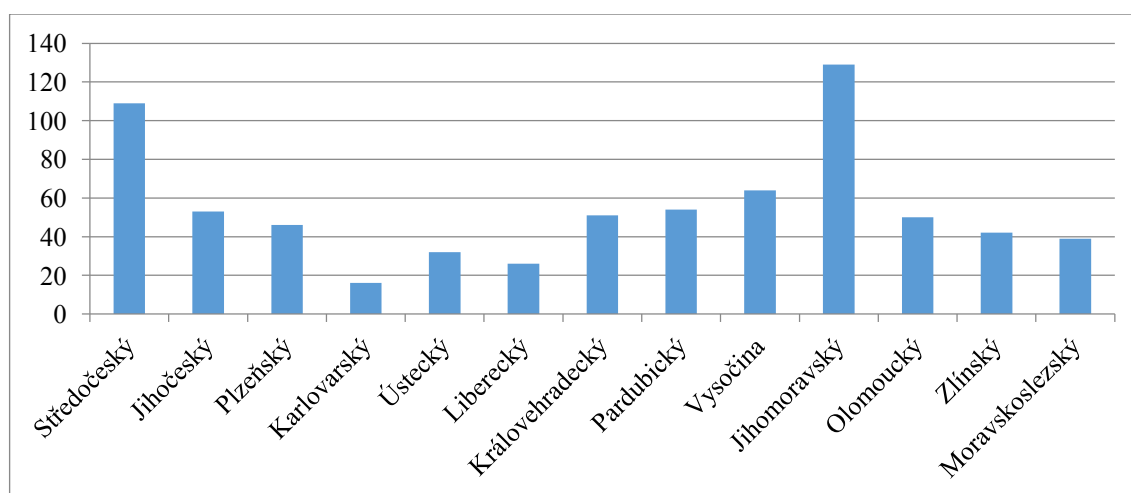
³⁰ GALVASOVÁ, I., J. BINEK, K. CHABIČOVSKÁ, J. HOLEČEK a D. HALÁSEK. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*, s. 27

jednorázově za účelem získání dotací na přesně stanovený účel, např. výstavbu cyklostezky. Jsou důležité z hlediska podílení se na nákladech investičních projektů a tím přináší snižování nákladů jednotlivým obcím. Řada obcí a měst však pokračuje ve spolupráci i po ukončení investiční akce, vzájemně spolu spolupracují na přípravě strategických dokumentů zaměřených na všestranný rozvoj svého území, vyměňují si znalosti a zkušenosti.

V rámci DSO si obce či města zachovávají svoji samosprávu, demokratické principy rozhodování a ekonomickou hospodárnost. Vše je zastřešeno vysokou mírou dobrovolnosti. Vzájemnou spolupráci je přínosné podporovat různými motivačními nástroji ze strany státu a státních institucí. Obec může být zároveň členem i několika DSO.

V ČR je registrováno přes 700 svazků obcí, které jsou rozděleny podle jednotlivých krajů v grafu 3.1.³¹

Graf 3.1 Počet dobrovolných svazků obcí dle jednotlivých krajů k 31. 12. 2014

Zdroj: RARIS. Ministerstvo financí ČR, 2014 a vlastní zpracování.

Největší počet DSO, konkrétně 129, se nachází v Jihomoravském kraji, těsně za ním je pak Středočeský kraj se 109 svazky obcí. Nejméně DSO, tj. 16, je naopak v Karlovarském kraji.

DSO je právnickou osobou. Členy DSO mohou být výhradně obce a ty mohou svazky obcí vytvářet nebo vstupovat do již vytvořených svazků obcí. Dnem zápisu do rejstříku

³¹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*, s. 157, 158, 159, 160

svazků obcí svazek nabývá právní účinnosti. Rejstřík svazků obcí vede v přenesené působnosti příslušný krajský úřad podle sídla svazku obcí.

Svazek obcí může vykonávat úkoly např. v oblasti zdravotnictví, sociální péče, školství, kultury, cestovního ruchu. Dále jejich úkolem může být zabezpečování čistoty obce, veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů, zásobování vodou. Rozšiřování či zavádění sítí technického vybavení. DSO může spravovat majetek obcí, jde především o místní komunikace, lesy, sportovní a kulturní zařízení a další zařízení spravované obcemi.

Ve smlouvě o vzniku DSO musí být stanovy, které musí podle § 50 zákona o obcích obsahovat:

- název, sídlo svazku obcí a předmět činnosti, jaký vykonává;
- název, sídlo členů svazku obcí a jejich práva a povinnosti;
- orgány svazku obcí, jejich ustavování, působnost a způsob rozhodování;
- majetek členů, který do svazku obcí vkládají;
- zdroje příjmů svazků obcí;
- způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty;
- podmínky přistoupení do svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu;
- obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek vytvořily.

Občané dosahující věku 18 let a zároveň občané obcí, které jsou sdruženy ve svazku obcí, se mohou účastnit zasedání orgánu svazku obcí, podávat písemné návrhy svazku obcí nebo se vyjadřovat k návrhu rozpočtu a závěrečnému účtu svazku obcí.³²

3.2 Mikroregion obcí povodí Stonávky

Mikroregion obcí povodí Stonávky (dále jen Mikroregion) spadá do územně-správního členění NUTS III Moravskoslezský kraj a LAU I (okres) Frýdek-Místek, stejně tak jako obce, které jsou jeho součástí. Je katastrálně vymezen územím deseti obcí. Jedná se o obce Dolní Tošanovice, Hnojník, Horní Tošanovice, Komorní Lhotka, Ropice, Řeka, Smilovice, Střítež, Třanovice a Vělopolí. Obce jsou samostatné, každá má v obci svůj obecní úřad. K osamostatnění obcí došlo po roce 1990, dříve byly obce pod správou obce Hnojník. Obce tvořící Mikroregion jsou zaznačeny na mapě v příloze č. 2.

³² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 49–52

Mikroregion byl založen v roce 1999 především za účelem rozvoje cestovního ruchu a v současnosti má své sídlo v obci Třanovice.

Společné zájmy obcí zastupuje Sdružení obcí povodí Stonávky, které si na bázi vzájemně výhodné spolupráce klade za cíl posílit spolupráci nejen mezi jednotlivými obcemi Mikroregionu v oblasti komunální sféry, dopravy, cestovního ruchu, životního prostředí, ale také navázat kontakt s obcemi ze zahraničí. Úspěšně se podařilo vyvíjet spolupráci s obcemi v Polsku, Slovensku i Maďarsku. Sdružení vytvářelo aktivity v rozvojových programech s využíváním finanční podpory z Programu rozvoje venkova od Ministerstva pro místní rozvoj. Důležitou úlohu zde hraje firma Stonax, o. p. s., která spolupracuje s Mikroregionem a je velkým pomocníkem při přípravě projektů, jako jsou třeba projekty Strategie rozvoje Mikroregionu, Eliminace znečištění toku Stonávky, Místní komunikace, Poznávejme CHKO Beskydy.

Mikroregion se rozléhá v pahorkatinné oblasti Moravskoslezských Beskyd, kde je krajina charakteristická střídáním horských hřbetů a říčních údolí. Řeky Stonávka, Ráztoka a Ropičanka tvoří hlavní vodní toky. Území Mikroregionu je tvořeno dostatečně hustou silniční sítí, avšak dostupnost podhorských oblastí je často problematická v zimním období. Ovzduší je značně znečištěno především koncentrací hutí a koksoven v okolí, v průběhu let dochází ale k postupnému snižování emisí z ovzduší.³³

V Mikroregionu o rozloze 8 445 ha žije 8 815 obyvatel a jejich demografické složení (viz tab. 3.1) je spíše stacionárního typu, tzn. že dětská složka (věková kategorie do 14 let) je téměř v rovnováze s postprodukční složkou (věková kategorie nad 65 let). Zaměstnanost v obcích je závislá na vývoji pracovního trhu v okolních průmyslových městech. S tím také souvisí počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání.

³³ Mikroregion obcí povodí Stonávky. *Strategický plán Mikroregionu obcí povodí Stonávky*. [online]. [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://www.stonavka.cz/modul_dokument/prilohy/15179.pdf.

Tab. 3.1 Základní údaje o obcích v daném Mikroregionu k 31. 12. 2014

Obec	Výměra (v ha)	Počet obyvatel	Věkové složení obyvatel			Uchazeči o práci
			0–14 let	15–64 let	65 a více	
Dolní Tošanovice	370	331	61	228	42	11
Hnojník	642	1 472	206	969	297	46
Horní Tošanovice	530	560	98	393	69	31
Komorní Lhotka	1 988	1 283	225	809	249	38
Ropice	1 011	1 544	245	1 083	216	50
Řeka	1 345	549	82	375	92	16
Smilovice	784	749	135	505	109	17
Střítež	615	1 013	168	696	149	48
Třanovice	861	1 041	174	714	153	33
Vělopolí	299	273	54	180	39	7
Mikroregion	8 445	8 815	1 448	5 952	1 415	297

Zdroj: Obce ČR. RIS, 2014 a vlastní zpracování.

Obce se různí velikostní strukturou i počtem obyvatel. Největší katastrální výměru má obec Komorní Lhotka, populačně nejsilnějšími jsou obce Ropice a Hnojník. Nejmenší obcí se zároveň nejmenším počtem obyvatel je obec Vělopolí. Věkové složení obyvatel v každé obci je zpravidla přímo úměrné jejich počtu. Obec Vělopolí má vzhledem ke svému počtu obyvatel nejvyšší podíl dětské populace v Mikroregionu. Naopak populačně nejstarší obcí je Komorní Lhotka. Nejvíce dosažitelných uchazečů o zaměstnání je v populačně nejsilnějších obcích Mikroregionu, výjimku však tvoří obec Střítež, která vzhledem ke svému počtu obyvatel má více uchazečů o práci než ostatní obce s podobným počtem obyvatel.

3.2.1 Vybavenost obcí v Mikroregionu obcí povodí Stonávky

Každá obec disponuje různým množstvím služeb, které poskytují svým občanům. Vybavenost obcí je z velké části vázána na její výdaje v rámci odvětvového členění rozpočtové skladby. Na základě odborného článku v časopisu *Moderní obec*, jenž vyhodnocuje nedílné součásti vybavenosti obcí v Moravskoslezsku, bude nastíněna vybavenost obcí v Moravskoslezském kraji. Budou vybrány služby, které by neměly v obcích se samostatnou působností chybět.³⁴ Protože obce v Mikroregionu obcí povodí Stonávky jsou velmi různorodé a navzájem se liší v počtu obyvatel, bude v rámci lepší komparace zhodnoceno množství nabízených služeb v těchto obcích vzhledem k vybavenosti obcí v ČR v roce 2003 dle velikostních kategorií počtu obyvatel (viz příloha č. 10). Procentním podílem bude porovnán průměr na obec v Mikroregionu (dle velikostí kategorie obyvatel) a průměr za ČR. Tím bude také zjištěno, jaký stav

³⁴ Moderní obec. *Územní samospráva a její majetek na příkladu obcí v Moravskoslezsku*, s. 34

vybavenosti je v dané obci vůči celostátnímu průměru. Značení velké písmeno N bude znamenat nadprůměrné vybavení, P zase podprůměrné. Budou hodnoceny služby v obcích zabezpečující jak veřejný, tak soukromý sektor a zároveň budou roztrženy do oblastí dopravy, technické infrastruktury, školství, zdravotnictví, kultury a pohostinství. Občanská vybavenost obcí Mikroregionu obcí povodí Stonávky je aktualizovaná k 31. 12. 2014.

Doprava a technická infrastruktura

Poskytované služby v oblasti dopravy jsou vázány na dostupnost obcí v rámci hromadných dopravních prostředků. Protože se jedná o obce malého a středního rozměru, bude dopravní obslužnost zaměřena pouze na autobusovou linku a vlakovou dopravu. V rámci technické infrastruktury bude hodnocena dostupnost inženýrských sítí, a to vždy alespoň ve vymezených částech katastrálního území obce. Pod technickou vybavenost bude v rámci hodnocení patřit veřejný vodovod, kanalizace s připojením na čistírnu odpadních vod (dále jen ČOV) a plynofikace v obcích – viz tab. 3.2.

Tab. 3.2 Služby v oblasti dopravy a technické infrastruktury k 31. 12. 2014

Obec	Zastávka Autobusu	Stanice vlaků	Vodovod	Kanalizace s napojením na ČOV	Plyn	Průměr za obec v %	Průměr za ČR v %	Stav
Dolní Tošanovice	ano	ne	ano	ano	ano	80,0	70,7	N
Hnojník	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	78,8	N
Horní Tošanovice	ano	ano	ano	ne	ano	80,0	74,0	N
Komorní Lhotka	ano	ne	ano	ano	ano	80,0	78,8	N
Ropice	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	78,8	N
Řeka	ano	ne	ano	ne	ano	60,0	74,0	P
Smilovice	ano	ne	ano	ne	ano	60,0	74,0	P
Střítež	ano	ano	ano	ne	ano	80,0	78,8	N
Třanovice	ano	ne	ano	ano	ano	80,0	78,8	N
Vělopolí	ano	ne	ne	ne	ne	20,0	70,7	P
Mikroregion	10	4	9	5	9	-	-	-

Zdroj: Obce ČR. RIS, 2014 a vlastní zpracování.

Do každé obce Mikroregionu se lze dostat autobusovou linkou, která jezdí ve větších či menších časových intervalech. V rámci dostupnosti jsou na tom nejlépe obce Hnojník, Dolní Tošanovice, Ropice a Střítež, kde je přístupná i vlaková stanice. V hodnocení technické vybavenosti naprosto propadla obec Vělopolí, která nedisponuje žádnou z příslušných inženýrských sítí. Kompletní technická dostupnost je pouze v polovině obcí Mikroregionu, konkrétně se jedná o obce Dolní Tošanovice, Hnojník,

Komorní Lhotka, Ropice a Třanovice. V rámci služeb v oblasti dopravy a technické infrastruktury dopadly v hodnocení podprůměrně obce Řeka, Smilovice a Vělopolí.

Občanská vybavenost, školství a zdravotnictví

V rámci občanské vybavenosti je na území obcí zhodnocena dostupnost pobočky České pošty a pobočky policejní stanice. V oblasti školství je v obcích hodnocena dostupnost mateřské školy (dále jen MŠ) a základní školy (dále jen ZŠ). Základní škola je rozdělena na nižší stupeň (1. – 5. ročník). V rámci služeb v oblasti zdravotnictví je hodnocena dostupnost ordinace praktického lékaře – viz tab. 3.3.

Tab. 3.3 Občanská vybavenost a služby v oblasti školství a zdravotnictví k 31. 12. 2014

Obec	MŠ	ZŠ – nižší stupeň	Pošta	Ordinace lékaře	Policejní stanice	Průměr za obec v %	Průměr za ČR v %	Stav
Dolní Tošanovice	ano	ano	ne	ano	ne	60,0	34,2	N
Hnojník	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	76,3	N
Horní Tošanovice	ne	ne	ne	ne	ne	0,0	57,1	P
Komorní Lhotka	ano	ano	ano	ano	ne	80,0	76,3	N
Ropice	ano	ano	ano	ano	ne	80,0	76,3	N
Řeka	ne	ne	ne	ne	ne	0,0	57,1	P
Smilovice	ano	ano	ano	ne	ne	60,0	57,1	N
Střítež	ano	ano	ano	ano	ne	80,0	76,3	N
Třanovice	ano	ano	ano	ano	ne	80,0	76,3	N
Vělopolí	ne	ne	ne	ne	ne	0,0	34,2	P
Mikroregion	7	7	6	6	1	-	-	-

Zdroj: Obce ČR. RIS, 2014 a vlastní zpracování.

Dostupnost pošty v obcích Mikroregionu je průměrná, nalezneme ji téměř v každé druhé obci. Pobočka policejní stanice je v obci Hnojník. Pouze v obcích Horní Tošanovice, Řeka a Vělopolí nejsou poskytovány služby v oblasti školství. Nenajdeme zde MŠ ani ZŠ. Děti z těchto obcí navštěvují příslušná školní zařízení zpravidla v okolních obcích. Pouze v obci Hnojník je ZŠ také s vyšším stupněm vzdělání, tedy pro žáky od šestého do devátého ročníku, a mimo jiné zde najdeme také školu s polským vyučovacím jazykem. Ve zbylých obcích Mikroregionu je alespoň ZŠ pro nižší stupeň. Jediná polská třída je zřízena v obci Ropice. V ostatních ZŠ v rámci Mikroregionu se vyučuje pouze v jazyce českém.³⁵ Ve více jak polovině obcí má ordinaci praktický lékař. Dostupnost služeb v těchto obcích je podprůměrná

³⁵ Regionální informační servis: *Obce ČR*. [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>.

v obcích s menším počtem obyvatel, tedy v obcích Dolní a Horní Tošanovice, Řeka a Vělopolí.

Kultura, pohostinství a obchod

V rámci kultury je v obcích hodnocena dostupnost kulturního domu a hřiště. V oblasti pohostinství a obchodu je řešena dostupnost kadeřnictví, restauračního zařízení a obchodu - viz tab. 3.4.

Tab. 3.4 Služby v oblasti kultury, pohostinství a obchodu 31. 12. 2014

Obec	Kulturní dům	Hřiště	Kadeřnictví	Restaurace	Obchod	Průměr za obec v %	Průměr za ČR v %	Stav
Dolní Tošanovice	ano	ano	ne	ano	ano	80,0	75,6	N
Hnojník	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	93,7	N
Horní Tošanovice	ano	ano	ne	ano	ano	80,0	85,2	P
Komorní Lhotka	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	93,7	N
Ropice	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	93,7	N
Řeka	ano	ne	ne	ano	ano	60,0	85,2	P
Smilovice	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	85,2	N
Střítež	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	93,7	N
Třanovice	ano	ano	ano	ano	ano	100,0	93,7	N
Vělopolí	ne	ne	ne	ano	ano	40,0	75,6	P
Mikroregion	9	8	6	10	10	-	-	-

Zdroj: Obce ČR. RIS, 2014 a vlastní zpracování.

Ve všech obcích Mikroregionu nalezneme alespoň jedno restaurační zařízení a jeden obchod. S výjimkou obce Vělopolí také v každé obci nalezneme kulturní dům a hřiště. Kadeřnické služby nabízí pouze polovina obcí. V rámci hodnocení služeb v oblasti kultury, pohostinství a obchodu dopadly podprůměrně obce Řeka, Horní Tošanovice a Vělopolí.

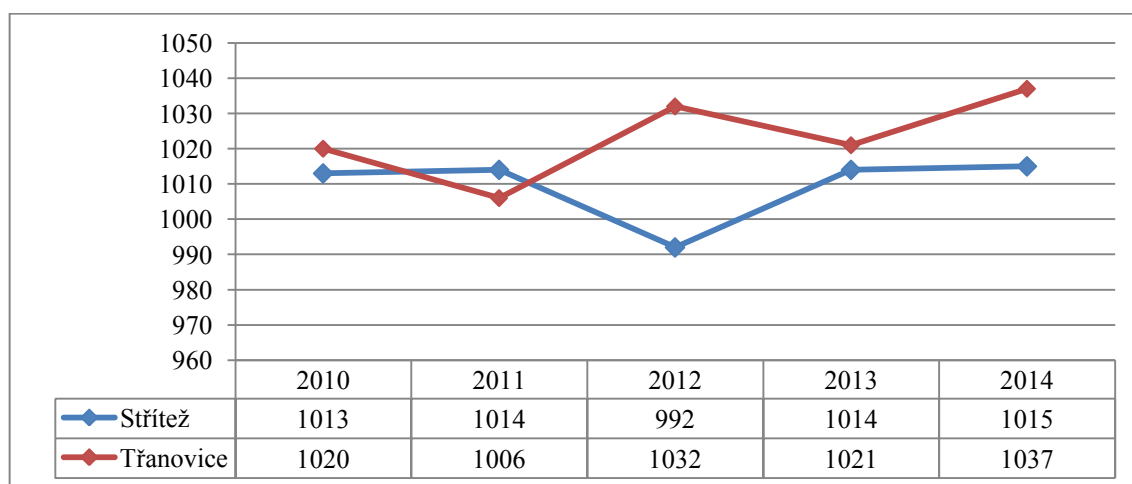
Z tabulek 3.2, 3.3 a 3.4 vyplývá, že množství nabízených služeb obcí je zpravidla závislé na počtu obyvatel v dané obci. Nejvíce služeb nabízí svým občanům obce s počtem obyvatel nad 1 000, tedy Ropice, Komorní Lhotka, Třanovice a Hnojník. V rámci hodnocení dopadla vzhledem ke svému počtu obyvatel úspěšně také obec Dolní Tošanovice a Smilovice. Nejhuře dopadla nejmenší obec Vělopolí, která svým občanům nenabízí dostatečné množství služeb. Je tedy otázkou, zdali by tato obec vůbec měla hospodařit samostatně.

3.3 Základní charakteristika a poloha obcí Střítež a Třanovice

Jak již bylo avizováno, dle územního členění se obce Střítež a Třanovice nachází na území Moravskoslezského kraje a zároveň obě spadají do okresu Frýdek-Místek. Obce jsou od sebe umístěny jen pár kilometrů a mají obě přibližně 1 000 obyvatel. Během let však docházelo k nepatrným rozdílům jak v počtu obyvatel, tak jejich vývoji (viz graf 3.2). Velká část obyvatel je tvořena polskou menšinou. Velký počet osob s polskou národností souvisí s polohou obou obcí. Obce se nachází jen několik desítek kilometrů od hranice s Polskem.

Obec Střítež je v grafu 3.2 označena modrou barvou a obec Třanovice barvou červenou. Toto barevné rozlišení obcí se bude v práci nadále opakovat i v následujících grafech.

Graf 3.2 Vývoj počtu obyvatel obcí Střítež a Třanovice v letech 2010–2014 (k 1. 1. daného roku)

Zdroj: Počet obyvatel v obcích. ČSÚ ČR a vlastní zpracování.

Počet obyvatel v obci Třanovice se během sledovaného období různil. K poklesu počtu obyvatel došlo v roce 2011 a 2013 díky vyšší přirozené úmrtnosti. Počet obyvatel v obci Střítež měl naopak stálý charakter. Výjimkou byl rok 2012, kdy počet obyvatel nepřevýšil hranici 1 000 osob.

Obec **Střítež** se rozkládá v podhůří Moravskoslezských Beskyd na jednom katastrálním území s výměrou 615 ha. Obec je umístěna přibližně 10 km od obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) Třinec a 17 km od okresního města Frýdek-Místek. Výhodné poloze obce přispívá hlavní komunikace silniční I/68 vedoucí napříč obcí, která navazuje na silnici I/11 s mezinárodní trasou E75. Obcí vede také železniční trať ve směru na Frýdek-Místek a Český Těšín, která umožňuje snadnou dostupnost

do okolních obcí. Rovněž také vhodné umístění na říčce Ropičance, přítoku Olše, a na Černém potoku přispívá k významu obce. Obec se nachází v nadmořské výšce 365 metrů nad mořem. K 1. 1. 2015 má obec 1 013 obyvatel.

Obec **Třanovice** leží v severovýchodní části České republiky, ve zvlněné krajině Těšínské pahorkatiny nedaleko Žermanické a Těrlické přehrady, na jednom katastrálním území o rozloze 861 ha. Obec leží na křižovatce silnic I/48 a II/474. Přibližně 16 km dělí obec od města Frýdek-Místek, které je ORP a zároveň okresním městem. Obec se nachází v nadmořské výšce 320 metrů nad mořem. Protéká jí řeka Stonávka, která nese název podle obce Stonava rozkládající se na dolním toku řeky. K 1. 1. 2015 má obec 1 041 obyvatel.³⁶

V příloze č. 2 je na mapě zachyceno rozmístění obou obcí v rámci Mikroregionu a v příloze č. 4 jsou zobrazeny mapy obcí samostatně.

3.3.1 Historie obcí

Obě obce mají velmi pestrou historii. V průběhu staletí se velmi často střídaly názvy obcí a jejich původní vlastníci, jejichž původ byl různý a mnohdy se přesné zmínky nedochovaly. Během své historie se obce, ležící od sebe jen pár kilometrů, potýkaly s několika přírodními pohromami, jako byly ničivé záplavy, období sucha, vichřice nebo kruté mrazy. V neposlední řadě byly obce rovněž zasaženy válečnými konflikty.

Obec **Střítež** se řadí mezi nejstarší obce Moravskoslezského regionu. První dochovaná zmínka o obci pochází již z roku 1305, byla nalezena v soupisu desátků vratislavského biskupa. Držitelem obce pod tehdejšími názvem Třítež byl od roku 1483 Jan z Koňakova. Koncem 18. století byl vlastníkem obce kníže sasko-těšínský Albert Kazimír. Od konce 19. století se v obci pracovalo na výstavbě železniční tratě a o pár let později bylo vybudováno i malé nádraží. V tomtéž období také vznikla v tehdejší Tříteži Katolická škola, později přejmenována pod polským názvem s polským vyučovacím jazykem, protože zde bylo jen málo českých rodin. Až v roce 1924 byla škola také s českým vyučovacím jazykem. V roce 1938 došlo k obsazení obce německými vojsky a násilné germanizaci obce. Zajímavostí je, že v průběhu historie byla obec Střítež a přilehlá obec Vělopolí po dobu 200 let jedním administrativním

³⁶Obec Třanovice. *O obci*. [online]. [cit. 2016-01-23] Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/hlavni-strana\[51\]-\[cz\]-o-obci](http://www.tranovice.cz/hlavni-strana[51]-[cz]-o-obci).

územím. Historie obce je také spjata s významným českým malířem Josefem Mánesem, který zde hledal náměty pro své obrazy.³⁷

Obec **Třanovice** si za svou historii prošla mnohými změnami. První prokazatelná zmínka o obci pochází z roku 1431 jistým Mikulášem z Třankovic, který měl obec získat od knížete Vladislava působícího na hradě v městě Těšíně. Koncem 18. století se stal vlastníkem obce Karel Bernart Rousecký a o pár let později jeho syn Jiří Rousecký. Koncem 19. století vznikla na území obce základní škola s polským vyučujícím jazykem a v roce 1905 vznikla také základní škola s českým vyučovacím jazykem. 1. září 1939 byla obec Třanovice obsazena německou armádou a začalo pronásledování místních obyvatel. Obec Třanovice se pyšní oceněním Vesnice roku Moravskoslezského kraje, které získala v roce 2014. Po většinu své historie byla obec rozdělena na Horní Třanovice a Dolní Třanovice. Historie obce je spjata s Jiřím Třanovským, českým spisovatelem a hudebním skladatelem.³⁸

3.3.2 Současnost obcí

Současnost bude podrobněji zaměřena na druhy pozemků a jejich výměru na území obcí. Výměra pozemků bude srovnána s výměrou v rámci Moravskoslezského kraje. Dále bude podkapitola věnována subjektům přispívajícím ke kulturnímu vyžití v obcích. Nastíněny budou také významné památky v obcích.

Celková výměra půdy je v obou obcích rozdílná. Obec Třanovice je rozlohou větší o přibližně 250 ha oproti obci Střítež. Celková výměra půdy v Moravskoslezském kraji dosahuje více jak 1 580 000 ha. Druhy pozemků a jejich procentuální podíl znázorňuje tab. 3.5.

Tab. 3.5 Druhy pozemků a jejich výměra k 31. 12. 2014 (v ha)

Druh pozemku	Střítež		Třanovice		Moravskoslezský kraj	
	Výměra	Podíl v %	Výměra	Podíl v %	Výměra	Podíl v %
Zemědělská půda	449	73,01	598	69,45	693 635	43,90
Lesní půda	79	12,85	112	13,01	96 266	6,09
Vodní plochy	16	2,6	23	2,67	39 188	2,48
Zastavěné plochy	16	2,6	19	2,21	390 174	24,69
Ostatní plochy	55	8,94	109	12,66	360 741	22,83
Celkem	615	100,00	861	100,00	1 580 004	100,00

Zdroj: Interní dokumenty obcí Střítež a Třanovice a souhrnné přehledy o půdním fondu.

³⁷ Obec Střítež. *Strategický plán obce Střítež 2016–2022*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://www.obcestritez.cz/modul_dokument/prilohy/21055.pdf

³⁸ SAHEB, AL, J., R. JEŽ, J. KRISTIAN a D. PINDUR. *Třanovice v proměnách staletí*, s. 13, 31, 32, 41

Nejvíce je v rámci Moravskoslezského kraje a obou obcí zastoupena zemědělská půda. V Moravskoslezském kraji však v menší výměře než u obcí Střítež a Třanovice. Zemědělská půda je tvořena ornou půdou, zahradami, ovocnými sady a trvalými travními porosty. Vinice a chmelnice nejsou v obcích zastoupeny vůbec. V rámci zemědělské půdy zaujímá u obou obcí největší část orná půda. Nezemědělská půda tvořící lesní půdu, vodní plochy, zastavěné plochy a ostatní plochy je zastoupena pouze nepatrně.

Přestože v obcích Střítež a Třanovice není příliš mnoho obyvatel, vzniklo zde poměrně mnoho subjektů.

Mezi subjekty vzniklé na území obce **Střítež** patří např. Sbor dobrovolných hasičů (dále jen SDH), Svaz zahrádkářů, Klub důchodců, Polský svaz kulturně-osvětový podporující svou činností především polskou menšinu v obci, Občanské sdružení Střítež – za zdravé životní prostředí, Mateřské centrum Ovečka sloužící k vzájemnému setkávání maminek s dětmi předškolního věku. Na území obce má také sídlo pět firem.

Obcí vede několik pěších a cyklistických stezek. Jakousi dominantou na vrcholu střítežského kopce je římskokatolický kostel sv. Archanděla Michaela. V obci se nachází také pomník věnovaný českému malíři Josefu Mánesovi. Mezi významný krajinný prvek v obci se řadí komplex rybníků ležící na potoce Černá.³⁹

Mezi subjekty na území obce **Třanovice** také patří SDH, Klub seniorů, Klub stolního tenisu, Sportovní klub. Dále Sdružení Slunce, které podporuje využití volného času dětí v rámci hudebních a sportovních kroužků. Občanské sdružení Farníček, které provozuje volnočasové aktivity pro děti se zaměřením na křesťanskou výchovu, a kulturní organizace Matice slezská, která pečuje o zachování historických a národních tradic ve Slezsku. V obci nalezneme mimo služeb uvedených v podkapitole 3.2.1 mnoho dalších, mezi které patří veterinární ordinace, psí hotel, ve kterém se věnují hlídání a výcviku psů a Somatex centrum poskytující masáže a odborné poradenství. Na území obce je pětikrát více firem, než na území obce předešlé, konkrétně 27.

Obec také láká velkým množstvím historických památek, jako je novogotický katolický kostel sv. Bartoloměje ze 17. století, muzeum a památník českého spisovatele a básníka Jiřího Třanovského. Nynější zvláštností je podnikatelská zóna Kapplův dvůr, která

³⁹ Mikroregion obcí povodí Stonávky. *Základní informace o obci Střítež*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.povodi-stonavky.cz/obec/stritez>.

vznikla revitalizací zemědělského areálu Tranagro, jehož součástí je také galerie Kapplův dvůr. Pro příznivce zimních sportů je zde zřízeno lyžařské středisko.⁴⁰

3.3.3 Správa obcí

V roce 2014 proběhly volby do zastupitelstva obce na léta 2014–2018. Došlo ke změně a složení jednotlivých představitelů obou obcí a politického spektra. Obce Střítež a Třanovice nepatří do kategorie ORP ani obcí s pověřeným obecním úřadem. Státní správu obce vykonávají prostřednictvím obecního úřadu v obcích. Na území obcí se nenachází stavební ani matriční úřad.

O chod a správné fungování obce **Střítež** se stará starosta obce a místostarosta obce s dalšími zaměstnanci obecního úřadu. Na obecním úřadě je zřízena funkce účetní, rozpočtáře a administrativní pracovníce. Obec tvoří na léta 2014–2018 zastupitelstvo, které má v čele se starostou a místostarostou devět členů a vytváří výbory. Kromě finančního a kontrolního výboru, které musí být podle zákona o obcích zřízeny vždy, je v obci také založen výbor pro životní prostředí, výbor pro národnostní menšiny, kulturní výbor a stavební výbor. Rada obce není v obci ustanovena, stejně tak jako komise či funkce tajemníka obecního úřadu. Tyto funkce v obci zastává starosta.⁴¹ Vítězné politické strany ve volbách v obci Střítež jsou zobrazeny v tab. 3.6.

Tab. 3.6 Vítězné politické strany ve volbách v obci Střítež

Název strany	Počet členů zastupitelstva
Klub důchodců Střítež	1
OS Rady rodičů při MŠ a ZŠ Střítež	2
ČSSD	2
KSČM	1
OS Střítež-za zdravé životní prostředí	3
Celkem	9

Zdroj: Volby do zastupitelstev obcí. VOLBY, 2014 a vlastní zpracování.

Nejvíce hlasů získali kandidáti z politické strany s názvem Občanské sdružení Střítež-za zdravé životní prostředí.

Činnost obecního úřadu v obci **Třanovice** je zastřešena starostou obce a jeho zástupcem. Mezi další zaměstnance vykonávající administrativní činnost patří asistentka starosty, účetní a pokladník. Zastupitelstvo obce na léta 2014–2018 je tvořeno patnácti

⁴⁰ Mikroregion obcí povodí Stonávky. *Základní informace o obci Třanovice*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.povodi-stonavky.cz/obec/tranovice>.

⁴¹ Obec Střítež. *Obecní úřad*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.obecstritez.cz/obecnii-urad\[211\]-\[cz\]-obecni-urad](http://www.obecstritez.cz/obecnii-urad[211]-[cz]-obecni-urad).

členy a zřizuje v obci tři výbory, tj. finanční výbor, kontrolní výbor a výbor pro národnostní menšiny. Dalším orgánem zřízeným v obci je rada obce. Rada je pětičlenná včetně starosty a místostarosty a jako své poradní orgány vytváří komise. V obci je ustanovena komise pro kulturu a školství, komise životního prostředí, komise pro rozvoj obce, komise informační, komise sociální a bytová a pro rodinu. Funkci tajemníka v obci vykonává starosta. Obec Třanovice rovněž není obcí s rozšířenou působností ani obcí s pověřeným obecním úřadem.⁴² Organizační struktury obou obcí jsou vyobrazeny v příloze č. 4. Vítězné politické strany ve volbách v obci Třanovice jsou zobrazeny v tab. 3.7.

Tab. 3.7 Vítězné politické strany ve volbách v obci Třanovice

Název strany	Počet členů zastupitelstva	Počet členů Rady
KDU-ČSL	5	2
SNK Třanovice	9	3
COEXISTENTIA	1	0
Celkem	15	5

Zdroj: Volby do zastupitelstev obcí. VOLBY, 2014 a vlastní zpracování.

Nejvíce zvolených zastupitelů obce bylo z politické strany s názvem Sdružení nezávislých kandidátů Třanovice. V této politické straně je rovněž nejvíce členů rady v obci.

3.4 Hospodaření obcí Střítež a Třanovice

Následující část kapitoly bude věnována analýze hospodaření obcí Střítež a Třanovice. Obě obce hospodaří dle schváleného rozpočtu. Zatímco v této kapitole budou analyzovány rozpočty obcí, v kapitole čtvrté budou podrobně zhodnoceny nejvýznamnější položky příjmů a výdajů. Mezi příjmy a výdaji bude v jednotlivých letech vypočteno procentuální hodnotou meziroční tempo růstu. Údaje v následujících tabulkách jsou uvedeny po konsolidaci v celých tisících Kč a zaokrouhleny matematicky, a to vždy k 31. 12. příslušného roku. Na konci této podkapitoly bude zřejmé, která obec v rámci sledovaného období hospodařila lépe.

Rozpočty obcí Střítež a Třanovice za léta 2010–2014 jsou zobrazeny v tab. 3.8 a 3.9. Vývoj tempa růstu příjmů a výdajů obcí Střítež a Třanovice je graficky znázorněn v příloze č. 5.

⁴² Obec Třanovice. *Obecní úřad*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/obecni-urad\[237\]-\[cz\]-obecni-urad](http://www.tranovice.cz/obecni-urad[237]-[cz]-obecni-urad).

Střítež

Tab. 3.8 Hospodaření obce Střítež v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Příjmy	12 412	10 192	8 921	10 896	13 379	55 800
Tempo růstu v %	-	-17,89	-12,47	22,14	22,79	-
Výdaje	14 488	9 840	8 042	10 830	8 845	52 045
Tempo růstu v %	-	-32,08	-18,27	34,67	-18,33	-
Výsledek hospodaření	-2 076	352	879	66	4 534	-

Zdroj: MR ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

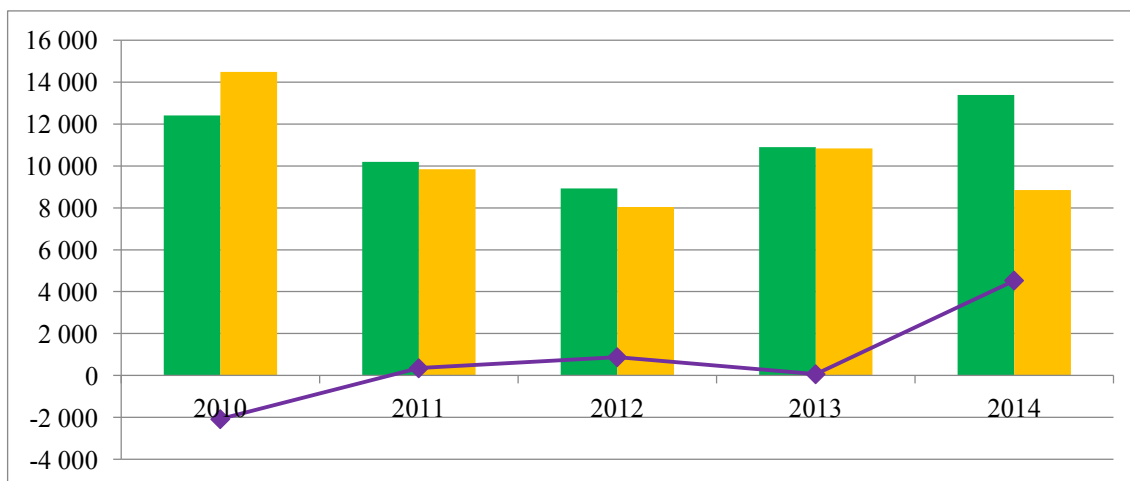
Obec hospodařila v letech 2010–2014 s celkovými konsolidovanými příjmy obce ve výši 55 800 tis. Kč. Celkové příjmy do rozpočtu obce Střítež v roce 2010 tvořily částku 12 412 tis. Kč, o rok později se celkové příjmy oproti roku 2010 snížily o 2 220 tis. Kč a celkový příjem byl 10 192 tis. Kč. Celkové příjmy měly do roku 2012 klesající charakter a v roce 2012 byly také příjmy obce vůbec nejnižší za celkové období a dosahovaly necelých 9 000 tis. Kč. V následujících dvou letech začaly celkové příjmy do rozpočtu opět růst především díky změně rozpočtového určení daní pro obec (viz tab. 3.10). V roce 2013 již celkové příjmy vzrostly o 22,14 % oproti celkovým příjmům v roce 2012, celkové příjmy tedy byly v hodnotě 10 896 tis. Kč. Vůbec nejlépe na tom byla obec v roce 2014, její celkové příjmy byly nejvyšší za sledované období, tvořily více jak 13 000 tis. Kč. Z toho 75,94 % bylo tvořeno pouze daňovými příjmy (viz tab. 3.10).

Celkové výdaje v letech 2010–2014 neměly stálý charakter, ale různily se během let. Nestabilita rozpočtu byla způsobena kolísáním kapitálových výdajů (viz tab. 3.12). Během sledovaného období dosahovaly částky 52 045 tis. Kč. Nejvyšší celkové výdaje měla obec v roce 2010, kdy tyto výdaje přesáhly 14 000 tis. Kč. Je to dáno především dvojnásobně vyššími kapitálovými výdaji, než byl průměr kapitálových výdajů ve sledovaném období, a to z důvodu vyšších finančních prostředků plynoucích na pořízení staveb a budov (viz tab. 3.12). V roce 2011 se celkové výdaje snížily o 4 648 tis. Kč a v roce 2012 ještě o 1 798 tis. Kč oproti roku 2011. V roce 2012 byly výdaje z rozpočtu obce vůbec nejnižší, a to ve výši 8 042 tis. Kč. Následující dva roky celkové výdaje kolísaly velmi obdobně.

Výsledek hospodaření (dále jen VH) neboli saldo vyznačuje rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji obce v daném roce. Pokud jsou příjmy menší než výdaje, je

výsledek hospodaření záporný, tj. deficitní. Obec Střítež hospodařila během sledovaných let převážně s kladným saldem. Pro lepší znázornění příjmů, výdajů a VH je vytvořen graf 3.3.

Graf 3.3 Vývoj hospodaření obce Střítež v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Zdroj: MR ČR, IISSP MONITOR a vlastní zpracování.

V roce 2010 bylo saldo hospodaření obce záporné. Od roku 2011 do konce sledovaného období bylo saldo již pouze kladné, kdy až na rok 2013 stále stoupalo. Nejvyšší hodnota kladného salda byla zaznamenána v roce 2014, a to v hodnotě 4 534 tis. Kč.

Třanovice

Tab. 3.9 Hospodaření obce Třanovice v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Příjmy	20 741	17 130	20 326	20 892	15 374	94 463
Tempo růstu v %	-	-17,41	18,66	2,78	-26,41	-
Výdaje	24 933	18 935	18 665	21 271	17 747	101 551
Tempo růstu v %	-	-24,06	-1,43	13,96	-16,57	-
Výsledek hospodaření	-4 192	-1 805	1 661	-379	-2 373	-

Zdroj: MR ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

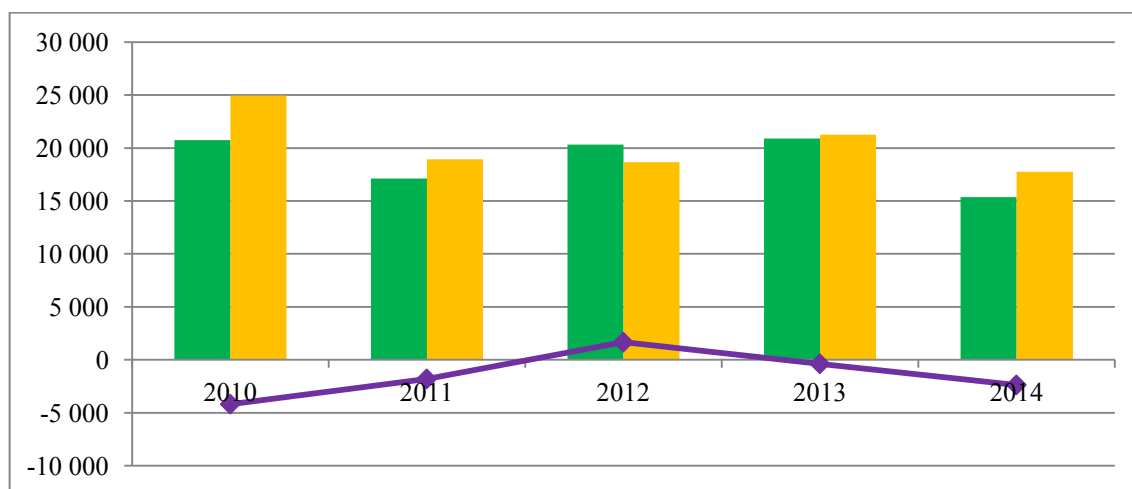
Obec hospodařila ve sledovaném období s celkovými konsolidovanými příjmy, které byly o necelých 40 000 tis. Kč vyšší než ve srovnávané obci, konkrétně ve výši 94 463 tis. Kč. Je to dáno především vyšším zastoupením daňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých dotací než v obci Střítež (viz tab. 3.11). Část finančních prostředků si také obec každoročně vypůjčila. Celkové příjmy byly v letech 2010, 2012, 2013 poměrně vyrovnané a převyšovaly částku 20 000 tis. Kč. V roce 2014 byly příjmy pouze 15 374 tis. Kč a v tomto toce rovněž byly celkové příjmy nejnižší za sledované

období především díky nízkým dotacím, které obec přijala. V roce 2014 se přijaté dotace snížily oproti předcházejícím letům v průměru více jak devítinásobně (viz tab. 3.11). Naopak nejvyšší celkové příjmy obec zaznamenala v roce 2013, a to téměř ve výši 20 900 tis. Kč rovněž z důvodu změny v rozpočtovém určení daní pro obec. Zvýšení daňových příjmů také přispělo zavedení místního koeficientu u Dzn v roce 2012.

Celkové konsolidované výdaje obce ve sledovaném období činily 101 551 tis. Kč a v poměru k obci Střítež byly celkové výdaje téměř dvojnásobné z důvodu vysokého podílu kapitálových výdajů (viz tab. 3.14). Částečně se na vysokých výdajích také podílely splátky úvěru a úroku. Celkové výdaje obce Třanovice měly variabilní charakter. Od roku 2010, kdy byly nejvyšší a tvořily částku 24 933 tis. Kč, se postupně snižovaly. Výjimkou byl rok 2013, kdy celkové výdaje opět nabraly na intenzitě převážně díky přibližně 60 % podílu kapitálových výdajů v tomto roce (viz tab. 3.14). V roce 2011 a 2012 se celkové výdaje v průměru snížily o více jak 24 % oproti roku s nejvyššími výdaji. V roce 2014 celkové výdaje opět klesaly a v hodnotě téměř 17 800 tis. Kč byly také nejnižší za sledované období.

Obec Třanovice již nehospodařila s kladným saldem jako předcházející obec, její výdaje během sledovaného období ve většině případů přesahovaly příjmy. Obec si každoročně část finančních prostředků vypůjčila prostřednictvím bankovního úvěru. Vývoj hospodaření obce Třanovice je znázorněn v grafu 3.4.

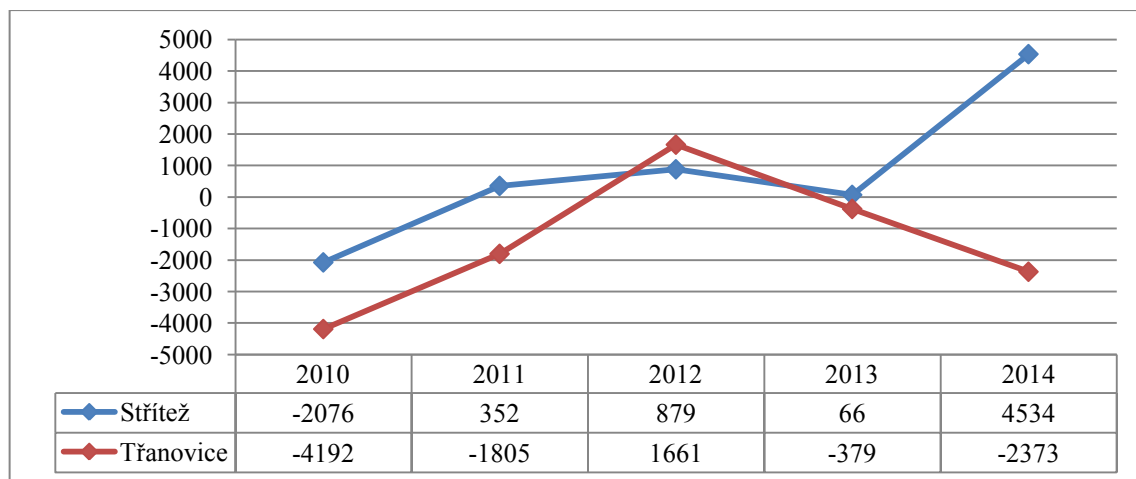
Graf 3.4 Vývoj hospodaření obce Třanovice v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Zdroj: MR ČR, IISSP MONITOR a vlastní zpracování.

Výsledek hospodaření obce byl v jednotlivých letech deficitní, výdaje obce výrazněji převyšovaly příjmy. Výjimkou byl rok 2012, kdy bylo saldo hospodaření kladné v hodnotě 1 661 tis. Kč. Vůbec nejvyšší deficit měla obec v roce 2010. Výsledky hospodaření obou obcí jsou podrobněji srovnány v grafu 3.5

Graf 3.5 Vývoj salda obcí Střítež a Třanovice během let 2010–2014 (v tis. Kč)

Zdroj: MR ČR, IISSP MONITOR a vlastní zpracování.

Zatímco obec Střítež hospodařila převážně kladně, obec Třanovice dosáhla kladného výsledku hospodaření pouze v roce 2012. V ostatních sledovaných letech hospodařila se ztrátou, což ale neznamená, že by obec Třanovice hospodařila se svými peněžními prostředky nesprávným způsobem. Záporné saldo obce Střítež bylo uhrazeno pouze finančními prostředky z minulých let, zatímco deficit obce Třanovice byl částečně také hrazen bankovním úvěrem. Část volných peněžních prostředků v rámci přebytku obce ukládají na běžný účet.

3.4.1 Analýza příjmů obcí

Část podkapitoly bude zaměřena na podrobné členění příjmů obcí Střítež a Třanovice ve sledovaném období. Příjmy budou rozčleněny podle druhového hlediska rozpočtové skladby na daňové příjmy, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace. Zároveň bude přepočteno jejich procentní zastoupení na celkových příjmech obcí. Údaje v následujících tabulkách jsou rovněž, jako v předchozí části kapitoly, uvedeny po konsolidaci v celých tisících Kč a zaokrouhleny matematicky, a to taktéž k 31. 12. příslušného roku. Na konci této podkapitoly by mělo být objasněno, které druhy příjmů jsou pro obce nejvýznamnější a přináší nejvyšší příjem do obecního rozpočtu. Příjmy

obci Střítež a Třanovice jsou analyzovány v tab. 3.10 a 3.11. Podrobnější členění příjmů dle druhového hlediska je uvedeno v příloze č. 7.

Střítež

Tabulka 3.10 Příjmy obce Střítež v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Daňové příjmy	7 959	7 348	7 402	9 599	10 160	42 468
Podíl v % na celkových příjmech	64,12	72,1	82,97	88,1	75,94	76,11
Nedaňové příjmy	817	899	765	829	2 451	5 761
Podíl v % na celkových příjmech	6,58	8,82	8,58	7,61	18,32	10,32
Kapitálové příjmy	280	0	80	2	0	362
Podíl v % na celkových příjmech	2,26	-	0,9	0,02	-	0,65
Přijaté transfery	3 356	1 945	674	466	768	7 209
Podíl v % na celkových příjmech	27,04	19,08	7,56	4,28	5,74	12,92
Celkové příjmy	12 412	10 192	8 921	10 896	13 379	55 800

Zdroj: MR ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Mezi celkovými příjmy obce byly ve sledovaném období nejvíce zastoupeny daňové příjmy částkou 42 468 tis. Kč, tyto příjmy tvořily 76,11 % celkových příjmů obce ve sledovaném období. Další významnou částkou, avšak již velmi vzdálenou od daňových příjmů, do rozpočtu obce přispěly přijaté dotace. V rámci pěti let tvořily 12,92 % celkových příjmů, tj. částku 7 209 tis. Kč. V těsném zastoupení jsou nedaňové příjmy, které byly zastoupeny z 10,32 % na celkových příjmech a tvoří příjem do obecního rozpočtu 5 761 tis. Kč. Zanedbatelnou část příjmů, tedy 0,65 % na celkových příjmech, tvoří kapitálové příjmy. Za sledované období tvoří dohromady pouze 362 tis. Kč.

Daňové příjmy měly v letech 2010–2012 mírně klesající charakter. Od roku 2013 se daňové příjmy zvyšují a jejich charakter je rostoucí, jak již bylo avizováno, díky změně v rozpočtovém určení daní pro obce. Nejvyšší příjem do rozpočtu obce byl zaznamenán v roce 2014, naopak nejmenší v roce 2011. Na daňových příjmech se nejvíce podílela daň z přidané hodnoty, v průměru tvořila přibližně 43 % daňových příjmů za sledované období.

Nedaňové příjmy byly během let 2010–2013 poměrně vyrovnané. V roce 2014 se ale nedaňové příjmy téměř zdvojnásobily. Největší podíl na nedaňových příjmech obce mají příjmy z vlastní činnosti, konkrétně příjmy z poskytování služeb a výrobků tvořící v průměru asi 37 % nedaňových příjmů za jednotlivá období.

Kapitálové příjmy se nepříliš významně podílely na celkových příjmech a v letech 2011 a 2014 dokonce nevytvářely žádný příjem. V roce 2010 byly kapitálové příjmy nejvyšší během sledovaného období, jednalo se o příjem z prodeje pozemků ve vlastnictví obce.

Přijaté transfery v prvních dvou letech představovaly poměrně vysoký podíl na celkových příjmech. Od roku 2012 nastal výrazný propad těchto příjmů, který trval rovněž i v letech 2013 a 2014. V rámci investičních dotací obec získala nejvíce peněžních prostředků ze státního rozpočtu na projekt „Revitalizace centra obce Střítež“ v roce 2011. Neinvestiční dotace šly převážně na veřejně prospěšné práce, výkon přenesené působnosti a školství.

Třanovice

Tabulka 3.11 Příjmy obce Třanovice v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Daňové příjmy	8 977	8 941	9 427	12 891	12 999	53 235
<i>Podíl v % na celkových příjmech</i>	43,28	52,19	46,38	61,7	84,55	56,36
Nedaňové příjmy	4 436	2 383	894	674	875	9 262
<i>Podíl v % na celkových příjmech</i>	21,39	13,91	4,4	3,23	5,69	9,8
Kapitálové příjmy	3 311	1 589	2 586	785	963	9 234
<i>Podíl v % na celkových příjmech</i>	15,96	9,28	12,72	3,76	6,26	9,78
Přijaté transfery	4 017	4 217	7 419	6 542	537	22 732
<i>Podíl v % na celkových příjmech</i>	19,37	24,62	36,5	31,31	3,49	24,06
Celkové příjmy	20 741	17 130	20 326	20 892	15 374	94 463

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

V této obci daňové příjmy rovněž nejvíce přispěly do rozpočtu obce, konkrétně částkou 53 235 tis. Kč a tvořily 56,36 % z celkových příjmů. Přijaté dotace tvořily asi čtvrtinu příjmů do obecního rozpočtu, tj. 24,06 %, konkrétně částku 22 732 tis. Kč. Nedaňové a kapitálové příjmy zaujímaly zbývající podíl na celkových příjmech a přibližně se podílely stejným 10% podílem. Nedaňové příjmy byly v průběhu let o pouhých 28 tis. Kč vyšší než příjmy kapitálové a do obecního rozpočtu z nich plynula částka 9 262 tis. Kč.

Daňové příjmy měly během sledovaného období převážně rostoucí charakter, který se nejvíce projevil v posledních dvou sledovaných letech díky změně v rozpočtovém určení daní. V roce 2012 obec také zavedla místní koeficient u DzN v hodnotě 2 a příjem z této daně se výrazně zvýšil. V roce 2014 byly vůbec tyto příjmy nejvyšší a podílely se z 84,55 % na celkových příjmech. Z daňových příjmů měla během

sledovaného období největší zastoupení daň z přidané hodnoty, která tvořila v průměru přibližně 35 % průměrných daňových příjmů.

Nedaňové příjmy během sledovaného období spíše klesaly. V roce 2012 nastal výrazný propad nedaňových příjmů způsobený v první řadě poklesem příjmů, které obec získala vlastní činností a také nestálým charakterem přijatých nekapitálových příspěvků a náhrad. Příjmy z vlastní činnosti obce byly na celkových průměrných nedaňových příjmech během sledovaných let zastoupeny nejvíce a v průměru tvořily 46 %. V roce 2010 byly nedaňové příjmy na svém maximu, minima dosahovaly v roce 2013.

Kapitálové příjmy během let velmi kolísaly. Svého maxima dosahovaly v roce 2010 díky vysokým přijatým příspěvkům na pořízení dlouhodobého majetku, které obec obdržela. Od roku 2013 se kapitálové příjmy snižovaly a v tomto roce byly také na svém minimu, protože se výrazně snížily příjmy z prodeje pozemků. Ačkoliv nebyly příjmy z prodeje pozemku během sledovaných let velmi nestabilní, tvořily nejvyšší částku na celkových průměrných kapitálových příjmech, v průměru asi 47 %.

Přijaté transfery byly velmi nestabilní a měnily se ve sledovaném období. Na rozdíl od obce Střítež byly dotace poskytnuté obci Třanovice v průměru za sledované období více jak trojnásobně vyšší. Obec byla v žádostech o dotace aktivnější, protože je na místním úřadě vyčleněna pracovnice, které kromě běžné agendy má na starosti problematiku dotací. Navíc obec spolupracuje s podnikatelskou zónou Kapplův dvůr, která také významně pomáhá obci při žádostech o dotace. Největším podílem přispěly do rozpočtu obce investiční přijaté transfery, přesněji přijaté dotace ze státního rozpočtu. Dotace ze státního rozpočtu tvořily asi 44 % průměru na celkových průměrných přijatých transferech ve sledovaném období. Dotace do rozpočtu obce plynuly nejvíce v roce 2012 a nejméně pak v roce 2014. Nejvyšší investiční dotace byly v roce 2012 obdrženy od Moravskoslezského kraje na Splaškovou kanalizaci trasa C. Neinvestiční dotace byly nejčastěji určeny na výkon státní správy a na operační program „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ ZŠ.

3.4.2 Analýza výdajů obcí

Tato podkapitola bude pro změnu zaměřena na členění výdajů vybraných obcí v pětiletém období. Na výdaje bude nahlíženo nejen z druhového hlediska třídění rozpočtové skladby, ale také z odvětvového hlediska. Rovněž budou vypočteny v jednotlivých letech procentní podíly na celkových výdajích obcí. Dle druhového hlediska budou výdaje rozděleny na běžné a kapitálové a dle odvětvového hlediska

budou výdaje rozděleny do různých kategorií zabezpečující veřejné statky a služby. Údaje v následujících tabulkách jsou rovněž uvedeny po konsolidaci v celých tisících Kč matematicky zaokrouhleny, a to vždy k 31. 12. příslušného roku.

Výdaje obcí dle druhového hlediska třídění jsou zobrazeny v tab. 3.12 a 3.14 a dle odvětvového hlediska v tab. 3.13 a 3.15. Výdaje obcí Střítež a Třanovice jsou podrobněji členěny v příloze č. 7 a 9.

Střítež

Tabulka 3.12 Výdaje dle druhového hlediska třídění v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Běžné výdaje	8 750	6 880	7 176	7 312	7 975	38 093
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	60,39	69,92	89,23	67,52	90,16	73,19
Kapitálové výdaje	5 738	2 960	866	3 518	870	13 952
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	39,61	30,08	10,77	32,48	9,84	26,81
Celkové výdaje	14 488	9 840	8 042	10 830	8 845	52 045

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích byl v obci značně odlišný s výraznou převahou běžných výdajů ve všech pěti letech. Na celkových výdajích obce se ze 73,19 % podílely běžné výdaje, které během pěti let tvořily 38 093 tis. Kč. Zbýlých 26,81 % tvořily výdaje kapitálové ve výši 13 952 tis. Kč.

Běžné výdaje byly nejvyšší v roce 2010 s částkou 8 750 tis. Kč a podílem 60,39 % na celkových výdajích v rámci roku. V roce 2011 se běžné výdaje snížily o 1 870 tis. Kč oproti roku 2010 a zároveň byly nejnižší během sledovaného období. Od roku 2012 měly běžné výdaje opět mírně rostoucí charakter. Nejvíce finančních prostředků z běžných výdajů šlo na neinvestiční nákupy, platy a odměny zaměstnanců obecního úřadu a na neinvestiční příspěvky příspěvkové organizace, kterou obec zřídila. Jedinou příspěvkovou organizací v obci je, jak již bylo dříve uvedeno, Základní škola a Mateřská škola Střítež.

Kapitálové výdaje byly nejvyšší v roce 2010 ve výši 5 738 tis. Kč a dále klesaly. V roce 2012 se kapitálové výdaje během sledovaného období zastavily na nejnižší částce 866 tis. Kč. Poté více jak čtyřnásobně vzrostly a v roce 2014 opět klesly pod 900 tis. Kč. Více jak 95 % běžných výdajů obce za sledované období šlo na pořízení dlouhodobého majetku, konkrétně na pořízení nemovitostí.

Tabulka 3.13 Výdaje dle odvětvového hlediska třídění v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Bezpečnost státu a právní ochrana	125	79	93	99	72	468
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	0,86	0,8	1,16	0,91	0,81	0,9
Průmyslová odvětví a ostatní	1 394	1 611	1 438	2 598	1 304	8 345
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	9,62	16,37	17,88	23,99	14,74	16,03
Služby pro obyvatelstvo	10 216	5 305	3 689	5 084	4 258	28 552
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	70,51	53,91	45,87	46,94	48,14	54,86
Sociální věci a politika zaměstnanosti	21	38	40	42	47	188
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	0,14	0,39	0,5	0,39	0,53	0,36
Všeobecná veřejná správa a služby	2 720	2 795	2 767	2 987	3 145	14 414
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	18,77	28,4	34,41	27,58	35,56	27,7
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	12	12	15	20	19	78
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	0,08	0,12	0,19	0,18	0,21	0,15
Celkem	14 488	9 840	8 042	10 830	8 845	52 045

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Více jak polovina výdajů z rozpočtu obce Střítež za sledované období plynula na služby pro obyvatelstvo. Přibližně 27 % výdajů pokrývala všeobecná veřejná správa a služby a 16 % všech výdajů zase průmyslová a ostatní odvětví.

Výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu byly zanedbatelné a byly určeny převážně na požární ochranu. Výdaje na průmyslová odvětví tvořily výdaje na dopravu a vodní hospodářství. Největší výdaje na služby pro obyvatelstvo souvisely převážně s bydlením, vzděláváním a rekreací. V rámci sociální politiky a zaměstnanosti byly výdaje nejvíce spojovány se službami sociální péče, tvořily však na celkových výdajích jen nepatrné množství. Služby v oblasti všeobecné veřejné správy zase souvisely s finančními operacemi na úrovni územní samosprávy. Z kategorie zemědělství, lesnictví a rybářství byly nejvyšší výdaje na lesní hospodářství.

Třanovice

Tabulka 3.14 Výdaje dle druhového hlediska třídění v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Běžné výdaje	11 969	10 371	9 037	8 600	9 327	49 304
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	48	54,77	48,42	40,43	52,56	48,55
Kapitálové výdaje	12 964	8 564	9 628	12 671	8 420	52 247
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	52	45,23	51,58	59,57	47,44	51,45
Celkové výdaje	24 933	18 935	18 665	21 271	17 747	101 551

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

V obci Třanovice na rozdíl od obce Střítež, kde mnohem výraznější část na celkových výdajích vytvářely výdaje běžné, byl poměr běžných a kapitálových výdajů takřka vyrovnaný. Vyšší podíl v obci Třanovice měly kapitálové výdaje, tvořily částku 52 247 tis. Kč, což je 51,45 % celkových výdajů. Běžné výdaje jsou zastoupeny z 48,55% na celkových výdajích s částkou 49 304 tis. Kč.

Od roku 2010, kdy byly běžné výdaje nejvyšší, se stupňovitě snižovaly do roku 2013 v průměru o 1 123 tis. Kč. Klesající charakter běžných výdajů byl zaznamenán do roku 2013, poté došlo k nárůstu běžných výdajů. Z obecního rozpočtu šlo během pěti let nejvíce běžných výdajů na neinvestiční nákupy a na platby za provedenou práci, spočívaje především v platech zaměstnanců a odměn členů zastupitelstev obcí a krajů. Vysoké výdaje měla obec s nákupem služeb a neinvestičními příspěvky určenými příspěvkovým organizacím, které obec zřídila. Jedinou příspěvkovou organizací v obci je rovněž Základní škola a mateřská škola Třanovice.

Kapitálové výdaje byly v roce 2010 nejvyšší, dosahovaly 12 964 tis. Kč. Obdobně vysoké byly kapitálové výdaje také v roce 2013, protože v těchto dvou letech šlo asi o třetinu více výdajů na pořízení nemovitostí než v ostatních letech.

Tabulka 3.15 Výdaje dle odvětvového hlediska třídění v letech 2010–2014 (v tis. Kč)

Položka	Rok					Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Bezpečnost státu a právní ochrana	42	53	7	33	63	198
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	0,17	0,3	0,04	0,16	0,35	0,19
Průmyslová odvětví a ostatní	11 823	6 022	3 995	6 059	1 791	29 690
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	47,42	31,8	21,4	28,48	10,09	29,24
Služby pro obyvatelstvo	8 083	8 172	10 064	3 656	5 187	35 162
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	32,42	43,16	53,92	17,19	29,23	34,62
Sociální věci a politika zaměstnanosti	20	250	674	7 267	6 968	15 179
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	0,08	1,32	3,61	34,16	39,26	14,95
Všeobecná veřejná správa a služby	4 555	4 280	3 659	3 919	3 714	20 127
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	18,27	22,6	19,6	18,42	20,93	19,82
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	410	158	66	337	24	1 195
<i>Podíl v % na celkových výdajích</i>	1,64	0,83	1,43	1,58	0,14	1,18
Celkem	24 933	18 935	18 665	21 271	17 747	101 551

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Výdaje na služby pro obyvatelstvo se na celkových výdajích obce podílely z 35 % a byly tedy zastoupeny méně než v obci Střítež. Výdaje na průmyslová odvětví a výdaje

na sociální služby z rozpočtu obce Třanovice byly zase mnohonásobně vyšší než ve srovnávané obci.

V rámci bezpečnosti a právní ochrany byly výdaje převážně zahrnuty, jako v předešlé obci, na požární ochranu a v rámci průmyslových odvětví na pozemní komunikace a vodní hospodářství. Služby obyvatelstvu byly tvořeny zejména výdaji na ochranu životního prostředí, bydlení a vzdělávání. V sociálních záležitostech výdaje putovaly především na domovy pro seniory do okolních obcí a měst, kde jsou umístěni senioři žijící na území obce Třanovice. Kategorii všeobecné správy tvořily z největší části výdaje na státní správu, územní samosprávu a politické strany. Výdaje v oblasti zemědělství a lesního hospodářství tvořily výdaje na podporu produkčních činností lesů a udržování zemědělství.

4 ZHODNOCENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBCE STŘÍTEŽ A TŘANOVICE V LETECH 2010–2014

Srovnání příjmů a výdajů ve vybraných obcích není příliš objektivní z důvodu odlišného počtu obyvatel, rozlohy a mnoha dalších aspektů. Proto pro lepší komparaci budou data za sledované období přepočtena na jednoho obyvatele a zprůměrována za léta 2010–2014 (viz příloha č. 9). V rámci kapitoly budou zhodnoceny vždy nejvýznamnější kategorie příjmů a výdajů. Dle druhového hlediska třídění budou příjmy zhodnoceny na úrovni daňových příjmů a výdaje na úrovni běžných výdajů. V návaznosti na vybavenost obcí budou výdaje také členěny dle odvětvového hlediska a v rámci nich budou zhodnoceny služby pro obyvatelstvo. V rámci jednotlivých kategorií budou vybrány a zhodnoceny nejvýznamnější položky a zároveň budou navržena opatření, která by mohla zvýšit příjmy nebo snížit výdaje obou obcí. Kategorie budou znázorněny v následujících grafech a budou v každé obci zprůměrovány za sledované období. Data jsou rovněž zpracována z informačního systému Ministerstva financí IISPP MONITOR a interních dokumentů obcí Střítež a Třanovice. Údaje v následujících tabulkách jsou rovněž uvedeny po konsolidaci v celých tisících Kč matematicky zaokrouhleny, a to vždy k 31. 12. příslušného roku.

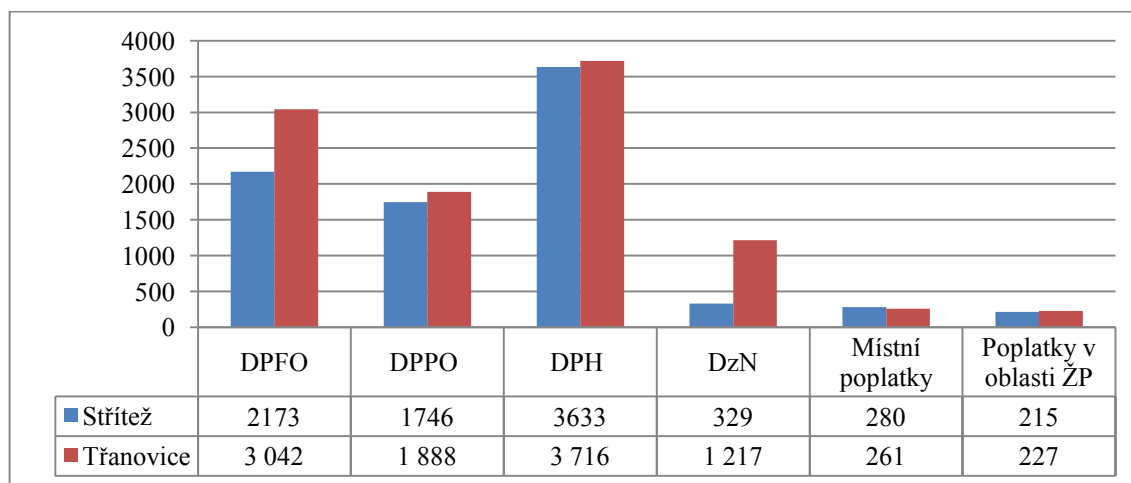
4.1 Příjmy obcí Střítež a Třanovice

Nejvyšší příjem do rozpočtů obcí Střítež a Třanovice plynul z daňových příjmů. V rámci nich budou zhodnoceny položky tvořící nejvyšší příjmy, kterými jsou DPH, DPFO, DPPO, DzN, místní poplatky a poplatky v oblasti ŽP.

4.1.1 Rozbor daňových příjmů

Mezi daňovými příjmy obcí Střítež a Třanovice zaujímaly nejvýznamnější roli daně, a to zejména ty sdílené, mezi které patřila DPH a DPFO a DPPO. Další významný příjem tvořila DzN jakožto daň svěřená. V rámci poplatků tvořily nejvyšší příjmem do obecního rozpočtu místní poplatky a poplatky v oblasti ŽP. Průměrné daňové příjmy obcí jsou zobrazeny v grafu 4.1.

Graf 4.1 Průměrné daňové příjmy obcí v letech 2010–2014 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní zpracování.

Jak je možno v grafu vidět, v přepočtu srovnatelné množství peněžních prostředků šlo do rozpočtů obou obcí ze sdílených daní. Je to dáno přibližně stejnou katastrální rozlohou obou obcí a počtem obyvatel v obou obcích. Největší rozdíl mezi obcemi byl ale v příjmu z daně z nemovitostí, kdy více jak trojnásobně tato daň putovala do rozpočtu obce Třanovice. Bylo to způsobeno zavedením místního koeficientu v roce 2012 na hodnotu 2 a také markantně vyšším množstvím nemovitostí na území této obce. Příjmy z vybíraných poplatků se u obou obcí takřka nelišily, avšak sazby poplatků se v obou obcích zpravidla různily.

DPH během sledovaného období přispěla nejvíce do rozpočtu obou obcí. Výnos z této daně byl u obou obcí takřka vyrovnaný.

Daň z příjmu patřila mezi další nejvýznamnější daň, která se dělí na DPFO a DPPO. DPFO tvořila druhý nejvyšší příjem do rozpočtů obou obcí a v těsném závěsu byla pak DPPO. Členění daně z příjmu je vyobrazeno v tab. 4.1.

Tab. 4.1 Členění daně z příjmu v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Stráž	Třanovice
DPFO ze závislé činnosti	1 636	1 837
DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	367	1 033
DPFO z kapitálových výnosů	170	173
DPPO	1 728	1 735
DPPO za obce	18	153

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Vyšší příjem z daně z příjmu zaznamenala obec Třanovice. V rámci DPFO byl u obou obcí nejvyšší příjem zaznamenán z DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků. DPFO za obce byla v této kategorii jedinou daní, jejíž výnos putoval pouze do rozpočtu obcí, avšak příliš významně do něj nepřispívala.

DzN byla nejméně výnosnou daní v průběhu sledovaného období. Je řazena mezi daně svěřené, tzn. celý výnos z této daně spadá do rozpočtu obce, na jejímž území se daná nemovitost nachází. Průměrný výnos DzN byl během pěti let vyšší u obce Třanovice, jak již bylo avizováno, z důvodu většího počtu nemovitostí na území této obce a díky zavedení místního koeficientu v roce 2012.

Místní poplatky tvořily přibližně stejný příjem v rozpočtech obou obcí. Do roku 2011 obce Střítež vybírala pouze dva místní poplatky – poplatek ze psů a poplatek za užívání veřejného prostranství. Obec Třanovice vybírala, kromě uvedených poplatků, navíc poplatek ze vstupného. Od roku 2012 se v obci mnohonásobně zvýšil výnos z těchto poplatků zavedením dalšího poplatku – viz tab. 4.2.

Tab. 4.2 Členění místních poplatků v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Poplatek ze psů	19	11
Poplatek za užívání veřejného prostranství	0	21
Poplatky za provoz systému shromažďování využívání a odstraňování komunálních odpadů.	261	227
Poplatek ze vstupného	0	1

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Výnos z místních poplatků se zvýšil od roku 2012, kdy kromě poplatku ze psů a poplatku za užívání veřejného prostranství a poplatku ze vstupného, začaly obce vybírat také poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Do roku 2011 tento poplatek spadl do kategorie poplatků v oblasti ŽP. V průměru tento poplatek za sledované období tvořil nejvyšší příjem z kategorie místních poplatků. Ostatní kategorie místních poplatků tvořily pouze zanedbatelný příjem.

Poplatek ze psů a poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů byl za sledované období nepatrně vyšší v obci Střítež. Poplatek za užívání veřejného prostranství a poplatek ze vstupného

netvořil příliš významný příjem do rozpočtu obcí. V obci Střítež byly tyto poplatky tak nevýznamné, že v rámci sledovaného období netvořily takřka žádný příjem.

Poplatky v oblasti ŽP vybírané obcemi se v rámci příjmů do obecních rozpočtů obou obcí v zásadě dosti liší. Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů byl v obcích vybírán od roku 2011. Poté byl přesunut do kategorie místních poplatků. Od roku 2012 je vybírán v obcích poplatek za komunální odpad. Mezi další poplatky v oblasti ŽP byly v obcích vybírány poplatky za odnětí pozemků plnění funkce lesa a odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu – viz tab. 4.3.

Tab. 4.3 Členění poplatků v oblasti ŽP v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu	39	72
Poplatky za odnětí pozemků plnění funkce lesa	168	7
Poplatky za komunální odpad	7	148

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Výnos z poplatků v oblasti ŽP byl u obou obcí velmi odlišný. Obci Třanovice plynul vyšší výnos z odvodů za odnětí půdy zemědělskému půdnímu fondu a obci Střítež zase z poplatků za odnětí pozemků plnění funkce lesa. Příjem z poplatků za komunální odpad rovněž výrazně převyšuje v obci Třanovice.

Druhy poplatků vybíraných obcemi Střítež a Třanovice během sledovaného období jsou zobrazeny v příloze č. 8

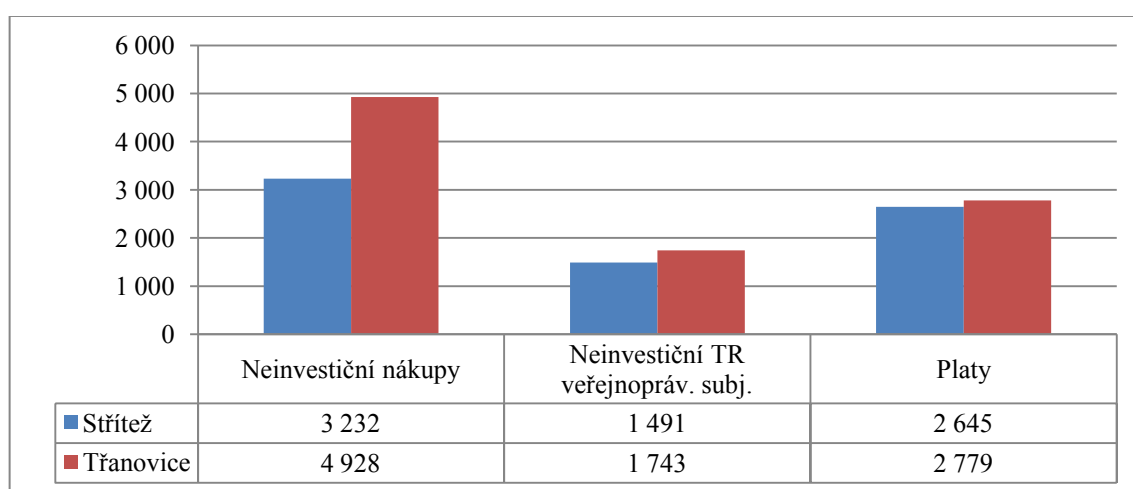
4.2 Výdaje obcí Střítež a Třanovice

Nejvyšší výdaje z obecních rozpočtů plynuly za sledované období v rámci druhového hlediska třídění na běžné výdaje a v rámci odvětvového na služby pro obyvatelstvo. V rámci nich budou zhodnoceny položky, které tvoří nejvyšší výdaje. Mezi tyto položky, které tvoří běžné výdaje, patří neinvestiční nákupy, neinvestiční TR veřejnoprávním subjektům a platy. Mezi položky, které tvoří výdaje na služby pro obyvatelstvo, se řadí bydlení, komunální služby a územní rozvoj, kultura, církev a sdělovací prostředky, ochrana ŽP, tělovýchova a zájmová činnost, vzdělávání a školské služby.

4.2.1 Rozbor běžných výdajů

Běžné výdaje nejvíce zatěžovaly obecní rozpočty z celkových výdajů za sledované období obou obcí. Jednalo se především o prostředky, které zajišťovaly každodenní provoz obcí, ze kterých obce nemají užitek do budoucna. Mezi nejvýznamnější položky v rámci běžných výdajů byly řazeny neinvestiční nákupy, neinvestiční TR veřejnoprávním subjektům a platy zaměstnanců (viz příloha č. 8). Průměrné běžné výdaje obcí jsou zobrazeny v grafu 4.2.

Graf 4.2 Průměrné běžné výdaje obcí v letech 2010–2014 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní zpracování.

Průměrné neinvestiční nákupy a neinvestiční TR veřejnoprávním subjektům byly za celkové sledované období vyšší v obci Třanovice, která disponovala větším množstvím peněžních prostředků a také množstvím nabízených služeb v obci, proto také byly v obci vynakládány vyšší výdaje na tyto služby. Náklady na platy zaměstnanců se v obcích příliš nelišily, byly pouze nepatrně vyšší v obci Třanovice z důvodu většího počtu obecních zaměstnanců.

Neinvestiční nákupy patří mezi neopětované výdaje, které obce vynakládaly na běžný chod. Obce nakupovaly převážně služby a materiál. V rámci materiálu obce nejvíce nakupovaly ochranné pracovní pomůcky, tisk a drobný dlouhodobý majetek. V oblasti služeb byly zase využívány služby peněžních ústavů a telekomunikační služby. Nákup vody, paliv a energie konkrétně souvisel s nákupem studené vody, plynu, elektrické energie a pohonných hmot. V rámci nákupů ostatních služeb byly zahrnuty převážně výdaje na opravy a udržování. Úroky byly placeny pouze v obci Třanovice díky

finančním prostředkům, které si obec vypůjčila. Výdaje na neinvestiční nákupy, příspěvky a dary byly použity na dopravní územní obslužnost. Byly zde zahrnuty finanční kompenzace, které obce poskytovaly dopravcům k přepravě cestujících – viz tab. 4.4.

Tab. 4.4 Členění neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Nákup materiálu	347	230
Nákup služeb	1 492	3 014
Nákup vody, paliv a energie	835	384
Ostatní nákupy	456	958
Úroky a ostatní finanční výdaje	0	230
Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	103	112

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Obec Třanovice nakupovala dvojnásobně více služeb, což souvisí s vyšším množstvím peněžních prostředků, kterými obec disponuje. Pouze na nákup vody, paliv a energie obec Třanovice vynakládala menší množství peněžních prostředků ze svého rozpočtu, protože na území obce Třanovice se nachází podzemní zásobník plynu. Obec tedy za plyn platí pouze symbolickou částku.

Neinvestiční TR veřejnoprávním subjektům jsou neopětované výdaje charakteru dotací, které obce poskytují. Obce Střítež a Třanovice poskytovaly příspěvky a transfery nejen příspěvkovým organizacím, které zřídily, ale rovněž i příspěvkovým organizacím, které nejsou zřízeny obcemi. Obec Střítež i obec Třanovice mají zřízenou pouze jednu příspěvkovou organizaci a tou je vždy ZŠ a MŠ v každé obci. Poskytovány byly také příspěvky školským právníkům osobám zřízenými státem nebo krajem na území obcí. Mezi neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně byly řazeny transfery poskytnuté obcím a DSO. V rámci ostatních neinvestičních transferů byly zahrnuty převážně platby daní a poplatků státnímu rozpočtu. Do kategorie neinvestičních TR patřily také převody vlastním fondům – viz tab. 4.5.

Tab. 4.5 Členění neinvestičních TR veřejnoprávním subjektům v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	1 067	791
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	391	497
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	33	235
Převody vlastním fondům a ve vztahu k útvarům bez plné právní subjektivity	0	220

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Obec Střítež poskytovala větší množství finančních prostředků ve sledovaném období příspěvkové organizaci. Obec Třanovice poskytovala naopak více dotací veřejným a dalším rozpočtům. Peněžní prostředky na převody vlastním fondům byly poskytnuty jen obcí Třanovice.

Kategorie **platů a souvisejících výdajů** byla členěna na platy obecních zaměstnanců v pracovním poměru, které tvořily nejvyšší výdaje obcí. Dále zde byly zařazeny platby za provedenou práci, mezi které patřily převážně odměny členů zastupitelstev obcí a vykonané práce mimo pracovní poměr na základě dohod. S platy samozřejmě souviselo zdravotní a sociální pojištění placené obcemi. V rámci odměn za užití duševního vlastnictví musely obce zaplatit za autorská práva – viz tab. 4.6.

Tab. 4.6 Členění výdajů souvisejících s platy v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Platy	1 189	1 337
Ostatní platby za provedenou práci	843	787
Pojistné placené zaměstnavatelem	606	646
Odměny za užití duševního vlastnictví	8	9

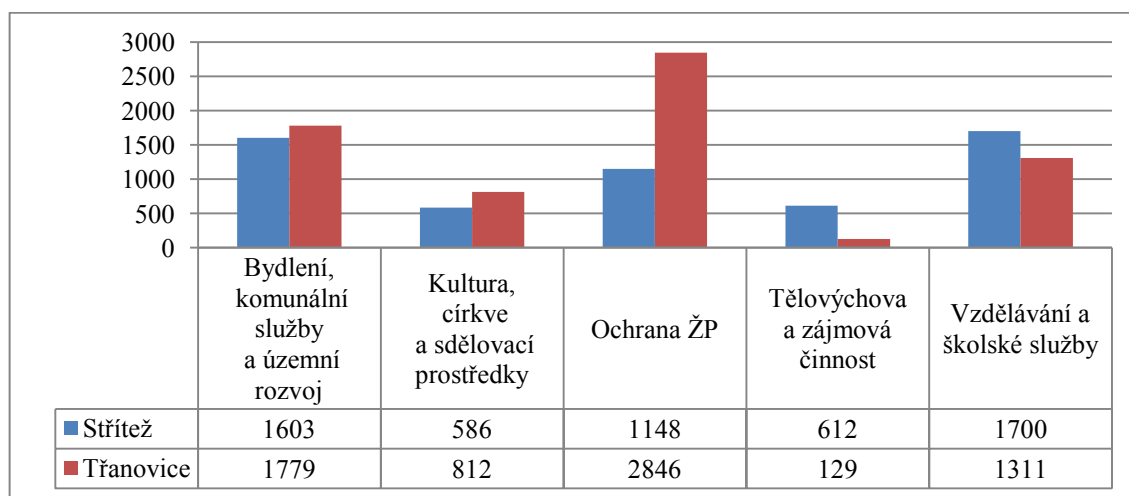
Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru byly v průměru za sledované období v obcích Střítež a Třanovice poměrně vyrovnané. Jak již bylo avizováno, obec Třanovice měla nepatrně vyšší počet obecních zaměstnanců. Obec má rovněž vyšší počet zastupitelů, z tohoto důvodu byly v obci také vynakládány vyšší výdaje na odměny členů zastupitelstva. Pojistné placené z obecního rozpočtu je závislé na počtu obecních zaměstnanců. Za odměny v rámci duševního vlastnictví šly z obecního rozpočtu jen nepatrné výdaje.

4.2.2 Rozbor výdajů na služby pro obyvatelstvo

V rámci odvětvového třídění rozpočtové skladby plynulo nejvíce výdajů z rozpočtů obcí Střítež a Třanovice v letech 2010–2014 na služby pro obyvatelstvo (viz tab. 3.13 a 3.15). V rámci služeb pro obyvatelstvo byly hodnoceny služby v oblasti bydlení a komunálního rozvoje, kultury a církví, ochrany ŽP, tělovýchovy a školství. Průměrné výdaje na služby pro obyvatelstvo obcí jsou zobrazeny v grafu 4.3.

Tab. 4.3 Průměrné výdaje na služby pro obyvatelstvo obcí v letech 2010–2014 přepočtené na obyvatele (v Kč)

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Nejvíce se na výdajích obou obcí podílely služby na bydlení a územní rozvoj. Velké množství peněžních prostředků plynulo rovněž na ochranu ŽP a na služby v oblasti školství. Obec Třanovice disponovala větším množstvím peněžních prostředků především díky dotacím, které ve sledovaném období získala. V obci Třanovice jsou vynakládány vyšší výdaje na služby v rámci všech uvedených odvětví, vyjma služeb na tělovýchovu a zájmovou činnost. Každá obec dávala přednost výdajům z různého odvětví služeb, což také částečně souviselo s preferencí občanů.

V kategorii **bydlení, komunální služby a územní rozvoj** byly v rámci komunálních služeb a územního rozvoje nejvyšší výdaje poskytovány na veřejné osvětlení a pohřebnictví. Výdaji na územní rozvoj obce podporovaly snížení nezaměstnanosti a rozvoj podnikání nejen na svém území, ale také ve vybraných regionech. Výdaje na rozvoj bydlení a bytové hospodářství byly spjaté s výdaji obcí na bytové a nebytové prostory, které měly obce ve svém vlastnictví. Jednalo se o náklady na poskytování

bydlení či získávání pozemků pro výstavbu bytů. Výdaje v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje jsou vyobrazeny v tab. 4.7.

Tab. 4.7 Členění výdajů v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Komunální služby a územní rozvoj	1 560	1 501
Ostatní činnosti v oblasti územního rozvoje	0	132
Rozvoj bydlení a bytové hospodářství	43	146

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Výdaje na komunální služby a území rozvoj byly vyšší u obce Třanovice a zároveň tato obec více přispívala na rozvoj bydlení a bytové hospodářství.

V rámci **kultury, církví a sdělovacích prostředků** výdaje na kulturu souvisely převážně s knihovnickou činností. Jednalo se o výdaje na zpracování a doplňování knihovních fondů a databází. V rámci kultury obce přispívaly také na činnosti místních kulturních domů a na ochranu a péči památek a kulturního dědictví. Ostatní činnosti v záležitostech kultury a církví byly spojeny s činností aktivit obcí od pořádání společenských akcí, jako byly plesy, radovánky, výstavy a soutěže až po vítání nových občanů. Výdaje na činnosti registrovaných církví souvisely s výdaji na výkon bohoslužeb. Výdaje na sdělovací prostředky zahrnovaly platby za místní rozhlas. Výdaje na kulturu, činnost církví a sdělovací prostředky jsou členěny v tab. 4.8.

Tab. 4.8 Členění výdajů poskytnutých na kulturu, činnost církví a sdělovací prostředky v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Činnost registrovaných církví a náboženských společností	37	0
Kultura	204	421
Ostatní činnosti v záležitostech kultury a církví	345	316
Sdělovací prostředky	0	75

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Největší část výdajů obcí Střítež a Třanovice na kulturu církve a sdělovací prostředky tvořily výdaje na kulturu, které byly vyšší v obci Třanovice. Výdaje na činnosti registrovaných církví a výdaje na sdělovací prostředky nebyly zastoupeny vůbec nebo pouze v zanedbatelném množství.

V rámci **ochrany životního prostředí** výdaje obcí směřovaly na nakládání s odpady, na ochranu přírody a krajiny a další činnosti, které spočívaly v ochraně ŽP. Mezi nakládání s odpady patřily výdaje na sběr, svoz odpadů a jejich využívání. V rámci ochrany přírody byly výdaje směřovány na udržení a obnovení přírodní rovnováhy, tzn. ochranu volně rostoucích rostlin a volně žijících živočichů v lesích na území obce. Výdaje na ochranu krajiny, byly využívány v rámci turistiky a rekreace. Výdaje na ochranu ŽP jsou členěny v tab. 4.9.

Tab. 4.9 Členění výdajů poskytnutých na ochranu životního prostředí v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Nakládání s odpady	747	1 085
Ochrana přírody a krajiny	401	1 748
Ostatní činnosti v životním prostředí	0	14

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Na nakládání s odpady více peněžních prostředků vynakládala obec Třanovice. Dvojnásobně větší výdaje vynakládala na ochranu přírody a krajiny rovněž obec Třanovice. Obec má větší územní rozlohu a na jejím území se nachází více lesních a vodních ploch (viz tab. 3.5).

Další výdaje obcí souvisely s výdaji na **tělovýchovu a zájmovou činnost**. V rámci výdajů na tělovýchovu obce přispívaly na podporu sportovních oddílů a na konání sportovních akcí a závodů. Výdaje na zájmovou činnost a rekreaci převážně směřovaly na využití volného času dětí a mládeže. Patřily zde výdaje na podporu činností mládežnických organizací, dětská hřiště a parky. Výdaje na tělovýchovu a zájmovou činnost jsou členěny v tab. 4.10.

Tab. 4.10 Členění výdajů poskytnutých na tělovýchovu a zájmovou činnost v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Tělovýchova	19	0
Zájmová činnost a rekreace	593	129

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Větším množstvím peněžních prostředků do tělovýchovy a zájmové činnosti přispívala obec Střítež, která má na svém území nově zrekonstruované dětské hřiště a park.

Ve výdajích na **vzdělávání a školské služby** bylo zahrnuto předškolní a základní vzdělání. V rámci předškolního vzdělávání byly výdaje zahrnuty na působení MŠ v obcích a v rámci základního vzdělání putovaly finanční prostředky na první stupeň ZŠ, protože v obcích je pouze primární stupeň vzdělání (tedy pro žáky od 1. do 5. ročníku). V obcích Střítež a Třanovice je MŠ a ZŠ sloučena a sídlí v jedné budově z důvodu úspory především provozních výdajů. Do ostatních činností patřily výdaje na ostatní záležitosti vzdělávání, jako byly výdaje na školení pracovníků ve školství, služby spojené s prezentací MŠ a ZŠ. Patřily sem také výdaje na občerstvení při poradách učitelů. Výdaje na vzdělávání a školské služby jsou členěny v tab. 4.11.

Tab. 4.11 Členění výdajů poskytnutých na vzdělávací a školské služby v průměru na obyvatele (v Kč)

Položka	Obec	
	Střítež	Třanovice
Ostatní činnosti a nespecifikované výdaje	0	251
Předškolní a základní vzdělávání	1 700	1 060

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR a vlastní výpočty.

Výdaje na vzdělávací a školské služby byly vyšší v obci Střítež. Na ostatní činnosti a výdaje neputovaly z obecního rozpočtu žádné výdaje.

4.3 Návrhy na zlepšení hospodaření

Pokud chtějí obce zlepšit své hospodaření, mají dvě možnosti, jak postupovat. Zastupitelstvo obce by mělo usilovat buď o zvýšení příjmů, nebo naopak snížení výdajů z obecního rozpočtu. Zároveň je ale velmi důležité, aby zůstala zachována kvalita života obyvatelů obcí, která je velmi často v inverzním vztahu se snahou obcí hospodařit kladně. Na tvorbě obecního rozpočtu se podílí zejména finanční výbor v obci, který ho předkládá ke schválení zastupitelstvu obce. Prioritou starosty a zastupitelstva v obcích Střítež a Třanovice je především spokojenost obyvatel.

4.3.1 Opatření na straně příjmů

Výnos ze **sdílených daní**, jak již bylo avizováno, mohou obce jen stěží ovlivnit. Výnos ze sdílených daní je přesně definován v zákoně o rozpočtovém určení daní. Výnos je poměrově rozdělen dle velikostní skupiny obce, výměry katastrálního území obce, počtu obyvatel v obci a počtu dětí navštěvujících školu zřizovanou obcí vzhledem k celé ČR.⁴³ Obce mohou pouze zvýšit výnos ze sdílených daní, snahou zvýšit počet obyvatel

⁴³ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů, § 4

a množství působících podnikatelských subjektů na území obcí. Pro přilákání dodatečných subjektů by bylo zapotřebí zvýšit propagaci a informovanost o tom, jaké množství služeb obce mohou nabídnout. V rámci propagace by byly zviditelněny i firmy působící na území obcí, což by přispělo k vyššímu odbytu jejich produktů či služeb a do rozpočtu obcí by plynul vyšší výnos ze sdílených daní. Propagaci obcí by bylo možné financovat v rámci dotací ze státního rozpočtu, záleží ovšem pouze na obcích, zdali této možnosti patřičně využijí. I zvýšením pouhé návštěvnosti by se zvýšilo množství peněžních prostředků do rozpočtů obcí. V rámci zvýšení návštěvnosti by bylo zapotřebí na území obcí zkvalitnit služby v oblasti ubytování, stravování a rekreace, tím by přilákaly vyšší počet turistů.

Mezi **svěřené daně** patří výnos z DzN, který je dán obcím příslušným koeficientem dle počtu obyvatel na jejich území. Podle zákona o dani z nemovitých věcí mohou obce částečně ovlivnit změnu koeficientu zvýšením o jeden stupeň nebo snížením o jeden až tři stupně. Obce Střítež a Třanovice spadají do kategorie obcí od 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel. Velikost koeficientu v této kategorii je stanovena v hodnotě 1,4. Výjimkou byl rok 2012, kdy v obci Střítež počet obyvatel nevyšplhal k hranici 1 000 osob a koeficient byl v hodnotě 1,0. Obecně závaznou vyhláškou můžou obce také stanovit jeden místní koeficient pro všechny nemovité věci na jejich území, a to ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Místní koeficient je zaveden od roku 2012 pouze v obci Třanovice na hodnotě 2.⁴⁴ Pokud by obec Střítež využila možnosti zvýšení koeficientu či zavedení místního koeficientu, příjmy do obecního rozpočtu z DzN by mohly být razantně vyšší. Pokud by obec Třanovice využila zvýšení místní koeficientu o jeden stupeň nebo by zvýšila místní koeficient na hodnotu 3, příjem z DzN by mohl být také o mnoho vyšší. Je tedy otázkou, do jaké míry by bylo zvýšení místního koeficientu přípustné pro současné a nově přicházející obyvatele obcí.

V roce 2014 byl příjem obce Střítež z DzN 316 000 Kč. Pokud by obec Střítež využila možnosti zákona a zvýšila koeficient o jednu kategorii, tedy na hodnotu 1,6, tak by do rozpočtu obce Střítež plynulo 361 143 Kč, tj. o 45 143 Kč více než při koeficientu 1,4. Pokud by obec rozhodla stanovit místní koeficient ve výši 2, příjmy z DzN by z původních 316 000 Kč vzrostly o dalších 316 000 Kč za rok, tedy na hodnotu 632 000 Kč. V roce 2014 činil příjem do rozpočtu obce Třanovice z DzN 1 914 000 Kč. Obec měla zavedený místní koeficient na hodnotu 2. Pokud by v obci byl zaveden

⁴⁴ Zákon České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, § 11, 12

koeficient na hodnotu 3, do rozpočtu obce by plynulo zase o 1 914 000 Kč více, tedy 3 828 000 Kč.

Zásadně by se také dal zvýšit objem peněžních prostředků plynoucích z **místních poplatků**, konkrétně tedy poplatku za psa, kde obce nevyužívají maximální stanovené sazby. Místní poplatky zavádí obce v rámci samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou. V zákoně o místních poplatcích jsou uvedeny pouze maximální sazby, které obce mohou za jednotlivé poplatky vybírat.⁴⁵ Poplatek za psa je v zákoně stanoven na maximální hranici 1 500 Kč. V obci Střítež je poplatek za psa od roku 2014 stanoven v hodnotě 180 Kč a v obci Třanovice na 50 Kč za psa.

Tabulka 4.12 ukazuje příjem z poplatků za psa v obcích Střítež a Třanovice při zvýšení sazby na 300, 500 a 700 Kč za psa. Poplatky za psa jsou přepočteny za rok 2014 a zaokrouhleny na celé Kč.

Tab. 4.12 Vývoj poplatků za psa při zvýšení sazby (v Kč)

Střítež		Třanovice	
Sazba	Příjem	Sazba	Příjem
180	22 000	50	11 000
300	36 667	300	66 000
500	61 111	500	110 000
700	85 556	700	154 000

Zdroj: MF ČR, IISSP MONITOR, interní dokumenty obcí (obecní vyhlášky) a vlastní výpočty.

Pokud by se zvýšily sazby na psa, příjmy z tohoto poplatku plynoucí do rozpočtu obou obcí by mohly být několikanásobně vyšší. Pokud by se zvýšila sazba na 300 Kč za psa, poté by plynulo do rozpočtu obce Střítež o 14 667 Kč více a do rozpočtu obce Třanovice až o 55 000 Kč více.

Obce by mohly příjmy do obecního rozpočtu také zvýšit cestou **přijatých dotací**, ať už investičních či neinvestičních, protože jsou pro ně velmi významné. V zákoně jsou stanoveny dotace na chod obcí, nicméně obce mohou dostat účelové dotace z mnoha různých zdrojů. V tomto směru je potřeba vhodně zvolit správný dotační program a taktéž mít odborníka, který se zabývá možnostmi získání patřičných dotací, které by obec mohla využít. V obci Třanovice se úřednice na místním obecním úřadě, kromě běžné agendy věnuje i péči o dotace. Obec Střítež nemá osobu pověřenou k vykonávání této činnosti. Přijaté dotace obce Střítež jsou tedy v průměru za sledované období téměř dvojnásobně nižší než v obci Třanovice (viz tab. 3.10 a 3.11).

⁴⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2-10

4.3.2 Opatření na straně výdajů

Pro snížení výdajů by mohly obce Střítež a Třanovice v první řadě snížit provozní výdaje obecního úřadu. Pozornost bych věnovala úspoře energie, tedy výdajům za plyn a elektřinu. Obec Střítež odebírala dlouhodobě energie od společnosti Energie pod kontrolou, o. p. s., která ale měla poměrně vysoké ceny. V roce 2014 zaplatila obec Střítež za elektickou energii a plyn dokonce 504 000 Kč, proto se rozhodla upravit výběrové řízení. Od dubna 2016 budou energie pod správou společnosti ČEZ, a. s. Obec by měla ušetřit až 10 % peněžních prostředků. Na území obce Třanovice se nachází podzemní zásobník plynu, který má na starosti firma RWE GasNet, s. r. o. Za rok 2014 zaplatila obec Třanovice na energiích o téměř polovinu méně než obec Střítež z důvodu ušetřených peněžních prostředků za plyn.

Další významnou výdajovou položkou jsou dotace poskytnuté obcemi Střítež a Třanovice. Jedná se o neinvestiční transfery poskytnuté občanským sdružením, církvím a náboženským společnostem. V tomto případě by mohla být navržena větší samostatnost občanským sdružením a církvím, které by neměly spoléhat pouze na poskytnuté dotace. Částky poskytnuté těmto organizacím obcemi nejsou nikterak zanedbatelné – viz tab. 4.14.

Tab. 4.14 Neinvestiční dotace poskytnuté obcemi Střítež a Třanovice v roce 2014 (v Kč)

Střítež		Třanovice	
Klub důchodců Střítež	10 000	Farníček, o. s.	8 000
Mateřské centrum ovečka	4 000	Matice slezská, o. s.	5 000
Integrovaný sociální ústav Komorní Lhotka	20 000	Farní sbor Slezské církve evangelické	8 000
Římskokatolická farnost Střítež	15 000	Křesťanské společenství, o. s.	6 000
Občanské sdružení rady rodičů při ZŠ a MŠ Střítež	10 000	Sdružení slunce, o. s.	9 800
PZKO	5 000	Sdružení dobrovolných hasičů Třanovice	3 500
Myslivecké sdružení „Černá“ Střítež-Vělopolí.	8 000	Sportovní klub, o. s.	5 850
Amatérský hokejový klub HC Technici Střítež	12 000	Občanské sdružení rodičů při ZŠ	5 850
Volejbalový klub Devils	4 000	PZKO Třanovice	5 000
Charita Český Těšín – Dům pro seniory Hnojník	7 000	Český svaz včelařů	3 000
Český zahrádkářský svaz	8 000	Charita Český Těšín	40 000
Farní sbor slezské církve Evangelické	12 000	-	
Svaz zdravotně postižených, místní organizace Smilovice	2 000	-	
Český svaz včelařů	3 000	-	
Celkem	120 000	Celkem	100 000

Zdroj: Interní dokumenty obcí (závěrečný účet obcí Střítež a Třanovice v roce 2014).

Obec Střítež poskytla nejvíce dotací Integrovanému sociálnímu ústavu Komorní Lhotka a Římskokatolické farnosti Střítež. Obec Třanovice zase nejvíce dotací poskytla Charitě Český Těšín. Vedení obcí by se mělo zamyslet, zdali poskytující peněžní prostředky jsou v přiměřeném rozsahu a převážně se informovat o tom, na jaký účel byly dotace v organizacích určeny.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce spočívala v zhodnocení hospodaření obcí Střítež a Třanovice v Mikroregionu obcí povodí Stonávky v letech 2010–2014. Snahou obcí je zlepšit kvalitu života obyvatel žijících na jejich území. K tomu je zapotřební určité množství finančních prostředků, se kterými je ale zároveň potřeba hospodárně nakládat. V rámci hospodárného nakládání by se obce měly snažit zvýšit příjmy do obecního rozpočtu nebo naopak snížit výdaje z rozpočtu. Obce jsou však také z části omezeny zákony a také musí často hledat jakýsi kompromis mezi snižováním výdajů a zachováním stejného množství a kvality služeb.

Dílčí cíl práce byl zaměřen na zhodnocení občanské vybavenosti obcí v Mikroregionu obcí povodí Stonávky. Cíle bylo dosaženo tak, že bylo zhodnoceno všech deset obcí tvořících Mikroregion. Obce v Mikroregionu byly srovnány s obcemi v ČR dle kategorie počtu obyvatel. Bylo zjištěno, že zpravidla obce s vyšším počtem obyvatel nabízí pro své občany více služeb.

Hlavním cílem práce bylo tedy analyzovat a zhodnotit hospodaření obcí Střítež a Třanovice v letech 2010–2014. K dosažení cíle byly nejprve, v rámci analýzy hospodaření, porovnány rozpočty obou obcí a byl zjištěn jejich výsledek hospodaření. Bylo zjištěno, že každá obec disponovala jiným objemem peněžních prostředků a jinak s nimi hospodařila, i když si jsou obce podobné rozlohou i počtem obyvatel.

Charakteristice obcí a jejich hospodaření byla věnována druhá kapitola. Výchozí literaturou byla k této kapitole převážně kniha Finance územní samosprávy od Jitky Pekové. V kapitole byly objasněny charakteristické znaky obcí a základní druhy obcí, které rozlišujeme. Byly také popsány rozdíly mezi samostatnou a přenesenou působností obcí. Dle velikostní struktury obcí byla zhodnocena ČR, Moravskoslezský kraj a Mikroregion obcí povodí Stonávky. Nejvíce obcí v rámci Moravskoslezského kraje a Mikroregionu se nachází v kategorii 1 000–1 999 obyvatel. Na základě těchto skutečností byly v další části práce metodou dedukce vybrány ke komparaci dvě obce z Moravskoslezského kraje, které jsou zároveň součástí příslušeného Mikroregionu a jejichž počet obyvatel v průměru za sledované období převyšuje hranici 1 000 osob. Posléze se práce věnovala orgánům obcí a činnostem, které vykonávají. V rámci územního rozpočtu byla nastíněna rozpočtová skladba a rozpočtový proces, jeho jednotlivé etapy a zásady. Závěr druhé části byl věnován teoretickému vymezení příjmů a výdajů dle druhového hlediska třídění.

Třetí kapitola byla v první části věnována teoretickým možnostem spolupráce mezi obcemi, v rámci kterých byla charakterizována nejčastější forma spolupráce, mezi kterou patří DSO. Kapitola byla také zaměřena na charakteristiku Mikroregionu obcí povodí Stonávky. Vybavenost obcí v Mikroregionu byla zhodnocena metodou dedukce na základě článku v časopise Moderní obec, kde byly nastíněny služby, které by v obcích v Moravskoslezském kraji neměly chybět. Služby byly rozděleny a komparovány na základě vybraných odvětví v oblasti dopravy, technické infrastruktury, zdravotnictví, školství, kultury a pohostinství. Aby bylo srovnání obcí v Mikroregionu adekvátní, vzhledem k odlišnému počtu obyvatel, byla zhodnocena vybavenost obcí dle velikostní kategorie obcí v ČR na nadprůměrně a podprůměrně vybavené. Mezi nadprůměrně vybavené obce Mikroregionu patřily obce s největším počtem obyvatel, tedy Hnojník, Komorní Lhotka, Střítež, Třanovice a Ropice. V hodnocení naprosto propadla obec Vělopolí.

Dále byla kapitola věnována charakteristice obcí Střítež a Třanovice a analýze jejich rozpočtů. Data byla čerpána z informačního systému IISSP MONITOR Ministerstva financí a interních dokumentů obcí Střítež a Třanovice. Výchozí metodou byla převážně metoda analýzy a komparace. Obce se nacházejí na katastrálním území Moravskoslezského kraje v okrese Frýdek-Místek. Zatímco obec Střítež hospodařila v letech 2010–2014 převážně s kladným saldem, obec Třanovice hospodařila nejčastěji se saldem záporným, což ovšem neznamená, že by obec hospodařila špatně. Záporné saldo obec Třanovice hradila z kladného VH minulých let a část peněžních prostředků si každoročně vypůjčovala pomocí bankovního úvěru. Nejvyšší výnosy do obecních rozpočtů obou obcí plynuly z daňových příjmů. Daňové příjmy zaujímaly minimálně 50 % celkových příjmů obcí. Výnosy z daňových příjmů byly v obcích obdobné, avšak v obci Třanovice nepatrně vyšší, a to z důvodu zavedení místního koeficientu u Dzn. Částečně byly daňové příjmy obce Třanovice vyšší díky většímu počtu obyvatel na území obce a větší katastrální výměry. Druhý významný zdroj příjmů plynul z dotací, které obce obdržely. Poskytování dotací obcí vedlo ke snaze kompenzovat jejich výdaje, které byly vysoké především díky poskytování veřejných statků svým občanům. Rozdíl mezi množstvím přijatých dotací v obou obcích je markantní. V obci Třanovice se úřednice věnuje kromě běžné agendy také správě dotací, zatímco v obci Střítež není žádný odborník věnující se těmto záležitostem. Kapitálové výdaje souvisely především

s výstavbou budov a staveb na území obcí. Další výdaje, které nejvíce zatěžovaly rozpočty obcí, patřily do kategorie průmyslových odvětví a všeobecné veřejné správy.

Ve čtvrté kapitole byly podrobně zhodnoceny nejvýznamnější kategorie v rámci příjmů a výdajů a byly navrženy opatření, které by mohly vylepšit hospodaření obcí. Výchozí metodou v rámci zhodnocení příjmů a výdajů byla metoda komparace, v rámci návrhů na zlepšení hospodaření byla zase využita metoda indukce a dedukce. Nejvyšší příjmy do obecních rozpočtů obcí Střítež a Třanovice v rámci sledovaného období plynuly z daňových příjmů. Výdaje rozpočtů obcí byly zase nejvíce zatíženy běžnými výdaji a výdaji na služby pro obyvatelstvo. V rámci daňových příjmů byla v obcích nejvíce zastoupena DPH, DPFO a DPPO. Běžné výdaje tvořily nejvíce neinvestiční nákupy, které obce vynakládaly na běžný chod, dále také neinvestiční TR veřejnoprávním subjektům a platy zaměstnanců. Neinvestiční nákupy spočívaly převážně v nákupu materiálu, služeb a energií. Neinvestiční transfery byly nejvíce poskytovány na činnost příspěvkových organizací, které obce zřídily. Obě obce mají na svém území jedinou příspěvkovou organizaci a tou je ZŠ a MŠ. Výdaje na služby pro obyvatelstvo tvořily převážně výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, vzdělávací a školské služby a na ochranu ŽP. Každá obec dávala přednost jiným výdajům z různých odvětví. V rámci návrhů na zlepšení hospodaření bylo navrženo opatření jak na straně příjmů, tak na straně výdajů. Do obecního rozpočtu by mohly plynout větší příjmy, pokud by obce využily zákonné možnosti zvýšit koeficient u DzN. V obci Střítež by mohl být zaveden také místní koeficient na hodnotu 2. V obci Třanovice by mohl být zase navýšen místní koeficient na hodnotu 3. Příjmy by se daly zvýšit také zvýšením sazby u místních poplatků, konkrétně u poplatků za psa, protože obce nevyužívaly maximální sazby stanovené zákonem. Obce by mohly mnoho svých výdajů ušetřit, pokud by snížily provozní výdaje, tedy konkrétně výdaje za plyn a elektrickou energii. Obec Třanovice díky podzemnímu zásobníku plynu na svém území značně ušetří peněžní prostředky za plyn. Obec Střítež již také podstoupila kroky vedoucí ke snaze ušetřit. V rámci výběrového řízení zvolila nového dodavatele energií. Výdaje obecních rozpočtů by se mohly snížit, pokud by zároveň občanská sdružení, církve a náboženské společnosti hospodařily více samostatně. Obce by nemusely poskytovat tolik dotací a značné množství finančních prostředků by bylo tímto ušetřeno. V práci bylo zjištěno, že i když si jsou obce velmi podobné počtem obyvatel a rozlohou, každá z nich hospodaří jinak, a to především díky odlišným preferencím obyvatel v obcích.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

1. ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT. *Rozpočtová skladba v roce 2011*. 4. rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 280 s. ISBN 978-80-7263-638-9.
2. GALVASOVÁ, I., J. BINEK, K. CHABIČOVSKÁ, J. HOLEČEK a D. HALÁSEK. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-20-9.
3. KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014. 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.
4. MUSGRAVE, Richard A. and Peggy B. MUSGRAVE. *Public finance in theory and practice*. 5. vyd. New York: McGraw-Hill, 1989. ISBN: 978-0070441279.
5. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
6. PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
7. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
8. SAHEB, AL, J., R. JEŽ, J. KRISTIAN a D. PINDUR. *Třanovice v proměnách staletí*. 1. vyd. Třanovice: AZ PROGRESS, s.r.o., 2010. 424 s. ISBN 978-80-254-8364-0.
9. SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2015. 180 s. ISBN 978-80-7478-967-0.
10. SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2015*. 1. vyd. Praha: Acha obec účtuje, 2015. 249 s. ISBN 978-80-905420-2-0.
11. ULBRICH H., Holey. *Public finance in theory and practice*. 2. vyd. New York: Routledge, 2011. ISBN: 978-0-415-58596-5.

Článek v odborném časopise

12. BEČICA, Jiří a Vojtěch BECK. Územní samospráva a její majetek na příkladu obcí v Moravskoslezsku. In: *Moderní obec*. 2015, ISSN 1211-0507.

Legislativa

13. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o obcích). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1738-1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy/sb038-00.pdf. ISSN 1211-1244.
14. Zákon č. 243 ze dne 29. června 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3513-3515. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=243/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy/sb073-00.pdf. ISSN 1211-1244.
15. Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557-3567. http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy/sb073-00.pdf. ISSN 1211-1244.
16. Zákon České národní rady č. 338 ze dne 4. května 1992 o dani z nemovitostí a doplnění dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 71, s. 1946-1952. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=338/1992%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy/sb071-92.pdf. ISSN 1210-0005.
17. Zákon č. 565 ze dne 13. prosince 1990 o místních poplatcích a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o místních poplatcích). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 92, s. 2106-2109. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=565/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy/sb092-90.pdf. ISSN 1210-0005.
18. Zákon č. 634 ze dne 26. listopadu 2004 o správních poplatcích a o změně a doplnění dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 215, s. 11415-11501. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=634/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy/sb215-04.pdf. ISSN 1211-1244.

Elektronické dokumenty

19. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Malý lexikon obcí*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2014-n-gdc2kaznu1>.

20. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Počet obyvatel v obcích*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>.
21. ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ. ČÚZK: *Souhrnné přehledy o půdním fondu*. [online]. [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz/Periodika-a-publikace/Statisticke-udaje/Souhrne-prehledy-pudniho-fondu.aspx>.
22. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Malé obce – sociologický přehled* [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6169068>.
23. MAPY.CZ. *Strážez*. [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=18.5761327&y=49.6835096&z=14&source=muni&id=4589>.
24. MAPY.CZ. *Třanovice* [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=18.5309114&y=49.7102787&z=14&source=muni&id=4591&q=St%C5%99%C3%ADte%C5%BE>.
25. MIKROREGION OBCÍ POVODÍ STONÁVKY. *Strategický plán Mikroregionu obcí povodí Stonávky*. [online]. [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: http://www.stonavka.cz/modul_dokument/prilohy/15179.pdf.
26. MIKROREGION OBCÍ POVODÍ STONÁVKY. *Základní informace o obci Strážez*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.povodi-stonavky.cz/obec/stritez>.
27. MIKROREGION OBCÍ POVODÍ STONÁVKY. *Základní informace o obci Třanovice*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.povodi-stonavky.cz/obec/tranovice>.
28. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MFČR: *Informační systém IISSP Monitor*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/detail/CZ080>.
29. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MFČR: *Registr organizací*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/raris/vyber1uvod.pl>.
30. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Poplatky*. [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/poplatky>.
31. REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. RIS: *Mapový server*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=mikroregiony&Values=298&lg=#c=3759112%252C5510194&z=5&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&.

32. REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *RIS: Obce ČR*. [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>.
33. VOLBY. *Volby do zastupitelstev obcí*. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv11?xjazyk=CZ&xid=1>.
34. OBEC STŘÍTEŽ. *O obci*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.obecstritez.cz/hlavni-strana\[50\]-\[cz\]-o-obci](http://www.obecstritez.cz/hlavni-strana[50]-[cz]-o-obci).
35. OBEC STŘÍTEŽ. *Zastupitelstvo obce*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.obecstritez.cz/dokumenty\[210\]-\[cz\]-zastupitelstvo-obce](http://www.obecstritez.cz/dokumenty[210]-[cz]-zastupitelstvo-obce).
36. OBEC STŘÍTEŽ. *Strategický plán obce Střítež 2016–2022*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://www.obecstritez.cz/modul_dokument/prilohy/21055.pdf.
37. OBEC STŘÍTEŽ. *Obecní úřad*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.obecstritez.cz/obecni-urad\[211\]-\[cz\]-obecni-urad](http://www.obecstritez.cz/obecni-urad[211]-[cz]-obecni-urad).
38. OBEC TŘANOVICE. *O obci*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/hlavni-strana\[51\]-\[cz\]-o-obci](http://www.tranovice.cz/hlavni-strana[51]-[cz]-o-obci).
39. OBEC TŘANOVICE. *Zastupitelstvo obce*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/dokumenty\[235\]-\[cz\]-zastupitelstvo-obce](http://www.tranovice.cz/dokumenty[235]-[cz]-zastupitelstvo-obce).
40. OBEC TŘANOVICE. *Obecní úřad*. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/obecni-urad\[237\]-\[cz\]-obecni-urad](http://www.tranovice.cz/obecni-urad[237]-[cz]-obecni-urad).

Interní dokumenty

41. OBEC STŘÍTEŽ. *Závěrečný účet za rok 2010, 2011, 2012, 2013, 2014*. Dostupné z: [http://www.obecstritez.cz/dokumenty\[219\]-\[cz\]-pov.zverejnovane-informace](http://www.obecstritez.cz/dokumenty[219]-[cz]-pov.zverejnovane-informace).
42. OBEC STŘÍTEŽ. *Obecní vyhlášky*. Dostupné z: [http://www.obecstritez.cz/dokumenty\[216\]-\[cz\]-obecni-vyhlasky](http://www.obecstritez.cz/dokumenty[216]-[cz]-obecni-vyhlasky).
43. OBEC STŘÍTEŽ. *Strategický plán rozvoje obce Střítež do roku 2022*. Dostupné z: http://www.obecstritez.cz/modul_dokument/prilohy/21055.pdf.
44. OBEC TŘANOVICE. *Závěrečný účet za rok 2010, 2011, 2012, 2013, 2014*. Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/dokumenty\[239\]-\[cz\]-archiv-uredni-desky-stranka=1](http://www.tranovice.cz/dokumenty[239]-[cz]-archiv-uredni-desky-stranka=1).
45. OBEC TŘANOVICE. *Obecní vyhlášky*. Dostupné z: [http://www.tranovice.cz/dokumenty\[242\]-\[cz\]-obecni-vyhlasky](http://www.tranovice.cz/dokumenty[242]-[cz]-obecni-vyhlasky).

Seznam zkratk

ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
DM	dlouhodobý majetek
DPFO	daň z příjmu fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmu právnických osob
DSO	dobrovolný svazek obcí
DzN	daň z nemovitostí
IISSP	Integrovaný informační systém státní pokladny
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MŠ	mateřská škola
neinv.	neinvestiční
nekapit.	nekapitálový
OPR	obec s rozšířenou působností
OS	občanské sdružení
P	příjmy
PO	příspěvková organizace
SDH	Sdružení dobrovolných hasičů
SNK	Sdružení nezávislých kandidátů
SR	státní rozpočet
RIS	Regionální informační servis
TR	transfery
ÚSC	územní samosprávný celek
V	výdaje
VH	výsledek hospodaření
ZŠ	základní škola
ŽP	životní prostředí

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6. 5. 2016

.....
Lenka Šotkovská